

ZAPAD BANKA AD, PODGORICA

Finansijski iskazi
31. decembar 2017. godine

i Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
FINANSIJSKI ISKAZI	
Bilans uspjeha	1
Bilans stanja	2
Iskaz o tokovima gotovine	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Napomene uz finansijske iskaze	5 - 47
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA ZAPAD BANKE AD PODGORICA ZA 2017. GODINU	1 - 43

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Zapad banke AD Podgorica

Izveštaj o finansijskim iskazima

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Zapad banke AD Podgorica (u daljem tekstu „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilans uspjeha, iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 052/16 od 09.08.2016) i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim iskazima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne pogriješne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjanjima u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika postojanja materijalno značajnih pogriješnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih iskaza radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocjenu adekvatnosti primjenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2017. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Ostala pitanja

Reviziju finansijskih iskaza sa stanjem na dan 31. decembra 2016. godine izvršio je drugi revizor, koji je u svom izveštaju od 25. maja 2017. godine izrazio pozitivno mišljenje.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Zapad banke AD Podgorica (Nastavak)

Izveštaj o godišnjem izvještaju menadžmenta

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i tačnost godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu („Službeni list Crne Gore“, br. 052/16). Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta Banke za 2017. godinu sa finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu i da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Naši postupci u tom pogledu su obavljani u skladu sa Međunarodnim standardom revizije 720 “Odgovornost revizora u vezi sa ostalim informacijama u dokumentima koji sadrže finansijske izvještaje koji su bili predmet revizije” i ograničeni su samo na ocjenu usaglašenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta sa revidiranim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, godišnji izvještaj menadžmenta Banke za 2017. godinu, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađen je sa revidiranim finansijskim iskazima Banke za 2017. godinu i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Podgorica, 04. maj 2018. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA

**FINANSIJSKI ISKAZI NA DAN
31. DECEMBRA 2017. GODINE**

FINANSIJSKI ISKAZI ZA 2017. GODINU

S A D R Ž A J:

	Strana
Bilans uspjeha	1
Bilans stanja	2
Iskaz o tokovima gotovine	3
Iskaz o promjenama na kapitalu	4
Napomene uz finansijske iskaze	5 - 47

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA**Finansijski iskazi za godinu završenu 31. decembra 2017. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)***BILANS USPJEHA**

	<u>Napomena</u>	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Prihodi od kamata i slični prihodi	3	3.125	2.649
Rashodi od kamata i slični rashodi	3	(1.235)	(961)
NETO PRIHODI OD KAMATA		1.890	1.688
Troškovi obezvrjeđenja	4	(61)	(121)
Troškovi rezervisanja	4	3	(2)
Prihodi od naknada i provizija	5	1.226	1.167
Rashodi naknada i provizija	5	(447)	(300)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA		779	867
Neto dobiti / gubici od investicionih HOV		110	
Neto dobiti od kursnih razlika		325	135
Troškovi zaposlenih	6	(1.673)	(1.441)
Opšti i administrativni troškovi	7	(1.167)	(921)
Troškovi amortizacije	8	(182)	(139)
Ostali rashodi		(5)	(3)
Ostali prihodi		10	
OPERATIVNI DOBITAK / (GUBITAK)		29	63
Porez na prihod	9	(12)	(5)
NETO DOBITAK / (GUBITAK)		17	58

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

U Podgorici,

04. maj 2018. godine

Vesna Kovačević
Direktor sektora finansija
Mladen Rabrenović
Glavni izvršni direktor
Dmytro Likhota
Izvršni direktor

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA

Finansijski iskazi za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA

	<u>Napomena</u>	<u>31. decembra 2017.</u>	<u>31. decembra 2016.</u>
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	10	11.750	7.793
Kredit i potraživanja od banaka	11	15.577	9.122
Kredit i potraživanja od klijenata	12	39.715	38.050
Investicione hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	13	-	2.010
Nekretnine, postrojenja i oprema	14	811	487
Nematerijalna sredstva	15	361	368
Ostala finansijska potraživanja		57	47
Ostala poslovna potraživanja		36	38
UKUPNA SREDSTVA		68.307	57.915
OBAVEZE			
Depoziti banaka	16	3	-
Depoziti klijenata	16	54.538	45.145
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	17	3.739	3.828
Rezerve		13	16
Tekuće poreske obaveze		10	-
Odložene poreske obaveze		20	18
Ostale obaveze	18	324	268
Subordinisani dug	19	2.007	1.003
UKUPNE OBAVEZE		60.654	50.279
KAPITAL			
Aksijski kapital	20	8.500	8.500
Akumulirani gubitak		(864)	(922)
Dobit/(gubitak) tekuće godine		17	58
UKUPAN KAPITAL		7.653	7.636
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		68.307	57.915
VANBILANSNA EVIDENCIJA	21	97.514	76.891

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

U Podgorici,

04. maj 2018. godine

Vesna Kovačević
Direktor sektora finansija

Mladen Rabrenović
Glavni izvršni direktor

Dmytro Likhota
Izvršni direktor

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA**Finansijski iskazi za godinu završenu 31. decembra 2017. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)***ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE**

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	3.101	2.645
Odlivi po osnovu kamata i slični prihodi	(1.218)	(942)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	1.258	1.212
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(447)	(300)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(2.834)	(2.408)
Povećanje kredita i ostale aktive	(1.739)	(18.846)
Prilivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	4.988	52
Ostali prilivi	9	
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	<u>3.118</u>	<u>(18.586)</u>
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina i opreme	(431)	(203)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(67)	(140)
Državni zapisi	2.110	(2.000)
Neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	<u>1.612</u>	<u>(2.343)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje pozajmljenih sredstava	(88)	2.739
Emisija običnih akcija		2.000
Neto prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	<u>(88)</u>	<u>4.739</u>
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	325	135
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	<u>4.967</u>	<u>(16.055)</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	16.875	32.930
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	<u>21.842</u>	<u>16.875</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

U Podgorici,

04. maj 2018. godine

Vesna Kovačević
Direktor sektora finansija

Mladen Rabrenović
Glavni izvršni direktor

Dmytro Likhota
Izvršni direktor

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA**Finansijski iskazi za godinu završenu 31. decembra 2017. godine***(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)***ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU**

	<u>Aksijski kapital</u>	<u>Neraspoređena dobit / (Akumulirani gubitak)</u>	<u>UKUPNO</u>
Stanje na dan			
31.12.2015.godine	<u>6.500</u>	<u>(922)</u>	<u>5.579</u>
Emisija akcija	2.000	-	2.000
Dobitak tekućeg perioda	-	58	58
Stanje na dan			
31.12.2016.godine	<u>8.500</u>	<u>(864)</u>	<u>7.636</u>
Emisija akcija			
Dobit tekućeg perioda	-	17	17
Stanje na dan			
31.12.2017. godine	<u>8.500</u>	<u>(847)</u>	<u>7.653</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

U Podgorici,

04. maj 2018. godine

Vesna Kovačević
Direktor sektora finansija
Mladen Rabrenović
Glavni izvršni direktor
Dmytro Likhota
Izvršni direktor

1. Osnivanje i poslovna politika Banke

Zapad banka AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je osnovana 24. februara 2015. godine, a 06. marta 2015. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Centralnog Registra Privrednih Subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0009448.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 531 (Rješenje broj 02/3-1/2-15 od 25.03.2015. godine).

Svoje finansijsko poslovanje Banka obavlja preko žiro-računa broj 907-57001-31 kod Centralne banke Crne Gore – Platni promet.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore broj O.br. 0101-4014/67-3 od 30.01.2015. godine, Banka pored bankarskih može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr);
- izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- poslove sa hartijama od vrijednosti;
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
 - stranim sredstvima plaćanja, uključujući i mjenjačke poslove
 - finansijskim derivatima;
- depo poslove;
- izradu analiza i davanje i informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava, preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
- iznajmljivanje sefova.

Banka ima sjedište u Podgorici, , ulica Moskovska broj 2b/VII sprat.

Na dan 31. decembra 2017. godine Banka je imala 38 zaposlenih radnika (na dan 31. decembra 2016. godine Banka je imala 32 zaposlena radnika).

Bankom upravljaju akcionari, zavisno od visine njihovog akcionarskog kapitala, u skladu sa zakonom i Statutom Banke. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara koju čine svi akcionari Banke i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara. Odbor direktora Banke ima 5 članova, od kojih većina nisu zaposleni u Banci. Jedan od njih je Izvršni direktor.

Članovi Odbora direktora Banke na dan 31. decembra 2017. godine:

- Vadym Morokhovskyy, predsjednik
- Volodymyr Kostelman, zamjenik predsjednika
- Oleksandr Kuperman, član
- Dejan Marinović, član
- Valentyna Grechko, član

1. Osnivanje i poslovna politika Banke (Nastavak)

Tijela Odbora direktora su:

- Odbor za reviziju
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO),
- Odbor za upravljanje kreditnim rizikom (Kreditni odbor),
- Odbor za informacione sisteme.

Banka ima 3 izvršna direktora od kojih je jedan Glavni izvršni direktor. Glavni izvršni direktor zastupa Banku i zadužen je da na dnevnoj osnovi koordinira i prati izvršavanje poslova u Banci i rad izvršnih direktora Banke.

Na dan 31. decembra 2017. godine izvršni direktori Banke su:

Mladen Rabrenović, Glavni izvršni direktor
Oleksandr Kuperman, Izvršni direktor za poslove prodaje
Dmytro Likhota, Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih utvrđenih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu.

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa računovodstvenom regulativom koja se primjenjuje na finansijsko izvještavanje banaka u Crnoj Gori.

Banka ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore („Sl. list CG”, br. 52/16) i u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore relevantnom za finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 15/2012 i 18/2013).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije finansijskih izvještaja, razlikuju od zahtjeva MSFI i MRS primjenljivih na dan 31. decembra 2017. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, Međunarodni računovodstveni standardi („MRS“) i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji je od odgovarajućeg organa Međunarodne federacije računovođa (IFAC) dobio pravo na prevod i objavljivanje. Dakle, samo MSFI i MRS zvanično usvojeni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji MSFI i MRS koji su zvanično prevedeni su iz 2009. godine (osim MSFI 7), kao i novodonijeti MSFI 10, 11, 12, i 13 koji se primjenjuju od 2013. godine.

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama. Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 2.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna i izvještajna valuta Banke je Euro (EUR).

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza (Nastavak)

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore i u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore relevantnom za finansijsko izvještavanje banaka zahtijeva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtijeva da Rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Banke. Oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procjene imaju materijalni značaj za finansijske izvještaje objelodanjeni su u Napomeni 2.19.

2.2 Uporedni podaci

Uporedni podaci odnosno početna stanja predstavljaju podatke sadržane u finansijskim izvještajima za 2016. godinu.

2.3 Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

2.4 Prihodi i rashodi od kamata i naknada

Prihodi i rashodi od kamata se priznaju u bilansu uspjeha za sve kamatonosne dužničke instrumente, korišćenjem metode efektivne kamatne stope, na vremenskoj osnovi, u skladu sa uslovima obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna troškova amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i rasporeda kamatnih prihoda ili kamatnih rashoda tokom relevantnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja umanjuje buduće gotovinske isplate ili uplate, kroz očekivano vrijeme trajanja finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, kraći period, bilansne vrijednosti finansijskog sredstva ili obaveze. Obračun uključuje sve plaćene i primljene naknade između strana u ugovoru, koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcije i sve druge premije ili diskonte.

Prihodi i rashodi od naknada nastali su pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, a u bilansu uspjeha se priznaju u trenutku pružanja, odnosno korišćenja usluga.

Naknade za odobrene i primljene kredite se smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultujućeg finansijskog instrumenta i priznaju se kao korekcija efektivnog prinosa tokom perioda trajanja kredita.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluga koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi po osnovu osiguranja depozita.

2.5 Preračunavanje deviznih iznosa

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izvještaje se odmjeravaju korištenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta).

Finansijski izvještaji su prikazani u EUR koji predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)

2.5 Preračunavanje deviznih iznosa (Nastavak)

b) Transakcije i stanja

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha.

2.6 Porez na dobit

Trošak poreza na dobit se temelji na oporezivoj dobiti poslovne godine i sastoji se od tekućeg i odloženog poreza.

Tekući porez

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG”, br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG”, br. 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica (članovi 8. i 9. za usklađivanje prihoda i članovi 10. do 20. za usklađivanje rashoda) i Odlukom o novom kontnom okviru za banke Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ br. 55/12). Rashod poreza na dobit se obračunava primjenom proporcionalne stope od 9% na iznos oporezive dobiti (2016. godine: 9%).

Kapitalni gubici mogu se prebijati sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini. Ako se i poslije izvršenog prebijanja sa kapitalnim dobitima ostvarenim u istoj godini pojavi kapitalni gubitak, poreski obveznik može prenijeti kapitalni gubitak na račun budućih kapitalnih dobitaka u narednih pet godina.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi se obračunavaju na privremene razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza, i njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima Banke.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza na dan bilansa stanja i njihovih iznosa iskazanih za svrhe finansijskog izvještavanja, a što će rezultirati oporezivim iznosima u budućim periodima.

Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, neiskorišćena poreska sredstva i neiskorišćene poreske gubitke, do iznosa za koji je vjerovatno da će budući oporezivi dobiti biti dovoljni da omoguće realizaciju (iskorišćenje) odbitnih privremenih razlika, neiskorišćenih poreskih sredstava i neiskorišćenih poreskih gubitaka. Iskazani iznos odloženih poreskih sredstava utvrđuje se na dan bilansa stanja i umanjuje se do iznosa za koji više nije vjerovatno da će dovoljan oporezivi dobitak biti na raspolaganju, kako bi se omogućilo korišćenje svih ili dijela odloženih poreskih sredstava.

Odloženi porezi su obračunati primjenom stope od 9%.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)

2.7 Zarada po akciji

Banka izračunava i objavljuje zaradu po akciji u skladu sa MRS 33. Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem dobiti koja pripada akcionarima Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period.

Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

2.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju stanja sa rokom dospijea kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu, novčana sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore i sredstva kod domaćih i inostranih banaka.

Banka iskazuje depozite i kod drugih banaka i to: kod inostranih banaka preko kojih obavlja naplatu i plaćanja u poslovanju sa inostranstvom i kod domaćih banaka preko kojih obavlja poslove razmjene. Banka na depozite kod CBCG izdvaja obaveznu rezervu u skladu sa propisima Centralne Banke i evidentira korišćenje obavezne rezerve.

a) Obavezna rezerva

Obračun, izdvajanje i korišćenje sredstava obavezne rezerve kod CBCG je propisano Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17) na osnovu koje se obavezna rezerva obračunava primjenom stope 7,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, 6,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite koji su ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja u roku kraćem od jedne godine, odnosno kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa 7,5%.

Obračunatu obaveznu rezervu banke izdvajaju na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu i ne mogu je izdvajati i držati u drugom obliku. Banke mogu za održavanje dnevne likvidnosti da koriste do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

2.9 Finansijski instrumenti

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u kredite i potraživanja.

a) Krediti i potraživanja

Kredit i potraživanja su nederivativna finansijska imovina sa fiksnim ili odredivim otplatama koja nije kotirana na aktivnom tržištu i koju Banka ne namjerava da proda odmah ili u bliskoj budućnosti. Nastaju kada Banka direktno obezbjeđi novčana sredstva ili pruži usluge dužniku bez namjere da trguje potraživanjem. Kredit i potraživanja se sastoje od plasmana datih klijentima i odobrenih bankama.

Kredit i potraživanja se inicijalno mjere po fer vrijednosti uvećanoj za direktne transakcione troškove, a naknadno po amortizovanoj vrijednosti primjenom metoda efektivne kamatne stope. Amortizovana vrijednost se obračunava uzimajući u obzir sve troškove izdavanja kao i popuste ili premije prilikom izmirenja. Kredit i potraživanja se iskazuju u neto iznosu umanjenom za pojedinačnu i grupnu ispravku vrijednosti.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)**2.9 Finansijski instrumenti (Nastavak)****b) Rezervisanje i obezvrjeđenje kredita i plasmana**

U skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12, 57/13, 044/17 i 082/17) utvrđeni su: elementi upravljanja kreditnim rizikom, minimalni kriterijumi i način klasifikacije stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku i način utvrđivanja rezervacija za pokriće potencijalnih gubitaka koji proizilaze iz izloženosti Banke kreditnom riziku. Aktivu Banke izloženu riziku, u smislu ove Odluke čine krediti, pozajmice, kamate, naknade, potraživanja po osnovu lizinga, depoziti kod banaka i avansi i sve druge stavke bilansne aktive kod kojih je Banka izložena riziku neispunjenja obaveze dužnika, kao i izdate garancije, ostala jemstva, otvoreni akreditivi i odobreni, a još neiskorišćeni krediti, kao i druge vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Banke.

U skladu sa važećom Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12, 57/13, 044/17 i 082/17), Banka je dužna da za bilansne i vanbilansne stavke po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, najmanje jednom kvartalno, vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke), kao i da te stavke klasifikuje u odgovarajuću klasifikacionu grupu, u skladu sa pomenutom Odlukom. Takođe, Banka je dužna da utvrdi metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama u skladu sa MRS 39.

Za svrhe obračuna ispravke vrijednosti kreditnih potraživanja, primjenjuje se metodologija Banke koja je usklađena sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Međunarodni računovodstveni standardi zahtjevaju pojedinačnu procjenu pojedinačno značajnih potraživanja i grupnu procjenu potraživanja koja nijesu pojedinačno značajna. Shodno tome, Banka vrši identifikovanje stavki bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki i obračunava adekvatan iznos tog obezvrjeđenja, odnosno vjerovatnog gubitka, na: pojedinačnoj osnovi (pojedinačna procjena pojedinačno značajnih potraživanja); grupnoj osnovi (grupna procjena za potraživanja koja nijesu pojedinačno značajna); i grupnoj osnovi (grupna procjena pojedinačno značajnih stavki za koje se procjena prvo izvršila na pojedinačnoj osnovi ali nijesu pojedinačno obezvrjeđene).

Banka je dužna da najmanje jednom mjesečno vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12, 57/13, 044/17 i 082/17), krediti i druga aktiva izložena riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije:

- kategorija A (dobra aktiva) - u koju se klasifikuju stavke za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cjelosti naplaćene,
- kategorija B (aktiva sa posebnom napomenom) - sa podgrupama B1 i B2, u koje se klasifikuju stavke za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali koje zahtijevaju posebnu pažnju, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate,
- kategorija C (substandardna aktiva) - sa podgrupama C1 i C2 za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu,
- kategorija D (sumnjiva aktiva) - u koju se klasifikuju stavke za koje je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost zajmoprimca, vrijednost i mogućnost realizacije sredstava obezbjeđenja, malo vjerovatna,
- kategorija E (gubitak) - u koju se klasifikuju stavke koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)

2.9 Finansijski instrumenti (Nastavak)

Na osnovu izvršene klasifikacije za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke, na mjesečnom nivou, Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke primjenom procenata propisanih Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“, br.22/12, 55/12, 57/13, 044/17 i 082/17). Osnovicu za obračun rezervacija za potencijalne gubitke predstavlja knjigovodstvena vrijednosti potraživanja, bez umanjena za ispravke vrijednosti.

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa gore navedenom tabelom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrijednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Pozitivna razlika između obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravki vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, predstavlja potrebne rezerve za procijenjene gubitke.

2.10 Ulaganje u hartije od vrijednosti

Hartije od vrijednosti se na početku priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je jednaka plaćenom iznosu novčanih sredstava, uvećanom za troškove nabavke.

Prilikom nabavke hartije od vrijednosti potrebno je odrediti svrhu kupovine. S obzirom na to, hartije od vrijednosti se svrstavaju u sljedeće kategorije:

- hartije od vrijednosti namijenjene trgovanju. Banka ih kupuje u cilju ostvarivanja dobiti u kratkom vremenu, zbog razlike u cijeni ili trgovačke marže.
- hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. To su hartije od vrijednosti koje su namijenjene da se drže na neodređeni vremenski period a mogu biti prodane usljed potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti ili izmjena u kamatnim stopam, kursevima stranih valuta i sl. Naknadno vrijednovanje hartija koje su raspoložive za prodaju vrši se na osnovu promjene fer vrijednosti usljed fluktacija cijena na organizovanom tržištu kao i po osnovu obezvrijeđenja uzrokovanog postojanjem objektivnih dokaza za obezvrijeđenje finansijskog sredstva.
- hartije od vrijednosti u vlasništvu do dospjeća. To su hartije od vrijednosti sa određenim rokom dospjeća, koje Banka posjeduje do njihovog dospjeća.

2.11 Osnovna sredstva

Osnovna sredstva iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvrijeđenje. Nabavna vrijednost uključuje izdatke koji se direktno pripisuju nabavci osnovnog sredstva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha finansijskog perioda u kome su nastali.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)**2.11. Osnovna sredstva (Nastavak)**

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode, kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti, tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja koji je prikazan u narednoj tabeli:

	<u>Godina</u>
Građevinski objekti	33,3
Računari i računarska oprema	5
Kancelarijski namještaj	9
Vozila	6,7
Ostala oprema	6,7

Obračun amortizacije fiksne aktive počinje od prvog dana sljedećeg mjeseca od dana nabavke. Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se iz razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

2.12 Nematerijalna ulaganja*Licence*

Stečene licence iskazuju se po istorijskoj nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

Računarski softver

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

2.13 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, bez nastalih troškova. Obaveze po kreditima se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, sve razlike između priliva sredstava, umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja.

2.14 Akcijski kapital

Uplaćeni akcionarski kapital Banke predstavlja iznos gotovine uplaćene od strane akcionara za sve obične akcije. Akcionarski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna pozicija u bilansu stanja.

Dividende od akcija evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)

2.15 Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervisanja za obaveze i troškove se priznaju kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- Postoji vjerovatnoća da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava, koja stvaraju ekonomske koristi;
- Kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeraavaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza, primjenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca.

Rezervisanja se razmatraju na datum svakog bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje bi trebalo ukinuti preko bilansa uspjeha.

a) Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale.

Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Penzionom fondu Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

2.16 Preuzete i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive, te transakcije sa finansijskim instrumentima. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi.

Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvđenim u Odluci o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom u bankama i metodologijom Zapad banke.

2.17 Transakcije sa povezanim licima

Povezana lica sa Bankom su:

- Članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca);
- Pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće;
- Pravno lice u kojem jedno od lica iz al. 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica;
- Lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci;

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (Nastavak)

2.18 Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni računovodstveni standard 32 - „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanje i prikazivanje“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske izvještaje. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, ili obaveza izmiriti, u transakciji između dobro obaviještenih i voljnih strana, međusobno suočenih. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

2.19 Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će iznosi sredstava i obaveza, sadržani u finansijskim izvještajima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

2.19.1 Gubici zbog umanjnja vrijednosti bilansnih i vanbilansnih plasmana

Banka vrši pregled kreditnog portfolia najmanje jednom kvartalno, u cilju procjene umanjnja vrijednosti kreditnih potraživanja. Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju da će doći do smanjenja budućih novčanih tokova od kreditnog portfolia, koji se može identifikovati na pojedinačnim kreditima, a koji mogu uticati na bilans uspjeha.

Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa politikom objelodanjeni su u Napomeni 2.9.

2.19.2 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, odnosno obaveza izmiriti, u nezavisnoj transakciji između obaviještenih i voljnih strana.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnoj berzi se određuje upotrebom metoda vrijednovanja. Metode vrijednovanja uključuju upoređenje sa cijenama prilikom zadnjih transakcija, upotrebu metoda diskontovanja budućih novčanih tokova, vrijednovanje na osnovu cjenovnih metoda i druge metode.

Te metode odražavaju tržišne uslove na dan vrijednovanja i mogu biti različite od tržišnih uslova prije i poslije toga dana. Na dan bilansiranja se provjeravaju metode sa ciljem provjere da li odražavaju tržišne uslove, uključujući razmatranje likvidnosti i primjenu odgovarajućih kreditnih marži.

2.19.3 Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

3. Prihodi i rashodi od kamata

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Prihodi od kamata		
Banke	596	749
Vlada CG	78	10
Privredna društva	2.301	1.805
Fizička lica	100	58
Preduzetnici	3	
Ostali	47	27
Ukupno prihodi od kamata	<u>3.125</u>	<u>2.649</u>
Rashodi od kamata		
Vlada	(74)	(47)
Banke		(1)
Privredna društva	(731)	(517)
Fizička lica	(393)	(396)
Privredna društva u državnom vlasništvu	(37)	
Ukupno rashodi od kamata	<u>(1.235)</u>	<u>(961)</u>
Neto prihodi od kamata	<u>1.890</u>	<u>1.688</u>

4. Troškovi obezvrjeđenja i rezervisanja

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Troškovi obezvrjeđenja po kreditima	49	121
Toškovi obezvrjeđenja ostale aktive	12	-
Ukupno troškovi obezvređenja po bilansnim pozicijama	<u>61</u>	<u>121</u>
Troškovi rezervisanja za garancije i preuzete obaveze	(3)	2
Ukupno troškovi rezervisanja po vanbilansnim pozicijama	<u>(3)</u>	<u>2</u>
Ukupno	<u>58</u>	<u>123</u>

Promjene na ispravkama vrijednosti i rezervisanjima bile su sljedeće:

	<u>Kredit</u>	<u>Kamata</u>	<u>Ostala aktiva</u>	<u>Vanbilans</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan 01.01.2016.	34	-		6	40
Povećanje ispravki	172	5	-	14	191
Ukidanje ispravki	(51)	(4)	-	(12)	(67)
Stanje na dan 31.12.2016.	<u>155</u>	<u>1</u>		<u>8</u>	<u>164</u>
Povećanje ispravki	217	5	13	16	251
Ukidanje ispravki	(169)	(-5)		(19)	(193)
Stanje na dan 31.12.2017.	<u>203</u>	<u>1</u>	<u>13</u>	<u>5</u>	<u>222</u>

5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Prihodi od naknada		
Platni promet	945	338
Naknade po kreditima	136	694
Naknade po vanbilansnim poslovima	42	28
Kartično i bankomatsko poslovanje	3	
Ostale naknade	100	107
	<u>1.226</u>	<u>1.167</u>
Rashodi naknada		
Platni promet	(143)	(58)
Osiguranje depozita	(246)	(230)
Kartično i bankomatsko poslovanje	(33)	
Ostalo	(25)	(12)
	<u>(447)</u>	<u>(300)</u>
Neto prihodi od naknada	<u>779</u>	<u>867</u>

6. Troškovi zaposlenih

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Troškovi neto zarada	864	784
Porezi, prirezi i doprinosi na zarade	613	555
Naknade članovima Odbora direktora i Odbora za reviziju	30	40
Porezi, prirezi i doprinosi na naknade Odborima direktora i revizije	10	15
Ostali lični rashodi-otpremnine	114	0
Obuka zaposlenih	4	2
Putni troškovi i dnevnice	22	31
Ostali troškovi	16	14
	<u>1.673</u>	<u>1.441</u>
Ukupno	<u>1.673</u>	<u>1.441</u>

7. Opšti i administrativni troškovi

	2017	2016
Troškovi zakupnine	461	247
Troškovi kontrole CBCG	101	93
Troškovi održavanja softvera	88	107
Troškovi advokatskih usluga	14	93
Troškovi jednogodišnjih licenci	59	47
Troškovi održavanja hardvera	38	38
Troškovi poštarine, telefona i komunikacionih mreža	56	52
Troškovi obezbjeđenja imovine	43	31
Troškovi prevođenja	9	14
Troškovi održavanja SWIFT-a	26	21
Troškovi članarine UBCG	16	16
Troškovi održavanja	20	18
Troškovi kancelarijskog i potrošnog materijala	10	9
Troškovi električne energije i grijanja	12	11
Troškovi usluga revizije	17	17
Troškovi osiguranja	5	5
Troškovi reklame i propagande	10	5
Troškovi izrade plastičnih kartica	1	14
Troškovi predstavnštva	22	0
Troškovi konsultantskih usluga	44	0
Troškovi održavanja kartica	34	0
Ostali troškovi poslovanja	81	83
Ukupno	1.167	921

8. Troškovi amortizacije

	2017	2016
Troškovi amortizacije softvera	74	61
Troškovi amortizacije IT opreme	73	68
Troškovi amortizacije kancelarijskog namještaja	12	1
Troškovi amortizacije postrojenja i opreme	6	5
Troškovi amortizacije ostale materijalne aktive	8	3
Troškovi amortizacije vozila	9	1
Ukupno	182	139

9. Porez na dobit

	2017	2016
Tekući poreski rashod	10	-
Odloženi poreski rashod	2	5
Ukupno	12	5

Odloženi poreski rashod u iznosu od EUR 2 hiljada je nastao po osnovu odložene poreske obaveze na privremenu razliku računovodstvene i poreske vrijednosti osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja. Odložene poreske obaveze po navedenom osnovu na dan 31. decembra 2017. godine iznose EUR 20 hiljada.

9. Porez na dobit (Nastavak)

Porez na dobit Banke je izračunat kao što slijedi:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Tekući porez		
Dobitak/(gubitak) po bilansu uspjeha prije oporezivanja	28	63
Poreska stopa	9%	9%
Porez po stopi od 9%	3	6
Poreski efekat nepriznatih rashoda i prihoda, neto (Iskorišćeni poreski gubici do visine oporezive dobiti)/Nepriznato odloženo poresko sredstvo iz poreskog gubitka	4	(3)
	<u>(7)</u>	<u>(3)</u>
Kapitalni dobiti	<u>110</u>	
Prenjete kapitalni gubici	-	
Poreski rashod za period	10	-
Poreski efekat privremenih razlika		
Poreski efekat privremenih razlika u vezi sa osnovnim sredstvima i nematerijalnim ulaganjima	<u>2</u>	<u>5</u>
Odloženi poreski rashod	<u>2</u>	<u>5</u>
Ukupno	<u>2</u>	<u>5</u>

Dobitak po akciji

Osnovni dobitak po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobitka sa ponderisanim prosječnim brojem običnih akcija u toku godine.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Dobitak u 000 EUR	17	58
Ponderisan prosečan broj običnih akcija izdatih tokom godine	<u>80.000</u>	<u>80.000</u>
Osnovni dobitak po akciji (izražen u EUR po akciji)	<u>0,21</u>	<u>0,73</u>

10. Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Gotov novac i računi depozita		
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	4.215	5.037
Sredstva na računu kod CBCG	<u>7.535</u>	<u>2.756</u>
Ukupno gotov novac	<u>11.750</u>	<u>7.793</u>
Nekamatonosni računi depozita CBCG		
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	<u>2.108</u>	<u>3.778</u>
Ukupno nekamatonosni računi depozita	<u>2.108</u>	<u>3.778</u>
Kamatonosni računi depozita kod CBCG		
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	<u>2.107</u>	<u>1.259</u>
Ukupno kamatonosni računi depozita	<u>2.107</u>	<u>1.259</u>
Ukupno obavezna rezerva kod CBCG	<u>4.215</u>	<u>5.037</u>

10. Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka (Nastavak)

Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17). Obavezna rezerva se obračunava primjenom stope 7,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana; i 6,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana bez mogućnosti razročenja.

11. Krediti i potraživanja od banaka

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Korespondentski računi kod ino banaka	8.415	2.844
Depoziti kod banaka i drugih depozitnih institucija u zemlji	1.682	1.699
Oročeni depoziti kod banaka i drugih depozitnih institucija u inostranstvu	5.430	4.538
Potraživanja od kamata na depozite	<u>50</u>	<u>41</u>
Ukupno	<u>15.577</u>	<u>9.122</u>

Na dan 31.decembra 2017. godine Banka je imala sredstva na deviznim računima kod sljedećih banaka:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
PJSC VOSTOK BANK	323	649
VERSOBANK AS	1.858	1.687
AKTIF YATIRIM BANKASI A.S.	1.838	508
ALFA-BANK	1.040	
SBERBANK	224	
TRANSKAPITALBANK	1.282	
INTESA SANPAOLO BANKA	<u>1.850</u>	
Ukupno	<u>8.415</u>	<u>2.844</u>

Na dan 31.decembra 2017. godine Banka je imala oročena sredstva na deviznim računima kod PJSC Vostok Bank i Sberbank.

12. Krediti i potraživanja od klijenata

Stanje kratkoročnih i dugoročnih kredita po vrsti komitenata:

	2017			2016		
	Kratko-ročni	Dugo-ročni	Ukupno	Kratko-Ročni	Dugo-ročni	Ukupno
Privredna društva u privatnom vlasništvu	5.324	24.602	29.926	1.397	23.897	25.294
Preduzetnici	-	54	54	-	-	-
Privredna društva nerezidenti	578	6.748	7.326	159	10.212	10.371
Nevladine i druge neprofitne organizacije	-	575	575	-	870	870
Fizička lica rezidenti	6	1.804	1.810	32	1.418	1.450
Ostalo	-	320	320	300	-	300
Ukupno bruto krediti	5.908	34.103	40.011	1.888	36.397	38.285
Potraživanja za kamate i naknade	21	101	122	2	96	98
Vremenska razgraničenja	(20)	(194)	(214)	(8)	(169)	(177)
Minus: ispravka vrijednosti (Napomena 4)	67	137	204	10	146	156
Neto krediti	5.842	33.873	39.715	1.872	36.178	38.050

Kratkoročni krediti su najvećim dijelom odobravani privatnim društvima na rok od jednog mjeseca do godinu dana, uz kamatnu stopu od 5,00 % do 9% na godišnjem nivou.

Dugoročni krediti su najvećim dijelom odobravani za investiciona ulaganja. Krediti su najčešće odobravani na rok od 13 mjeseci do 120 mjeseci, sa fiksnom kamatnom stopom 4% - 9,9% na godišnjem nivou.

Promjene na kreditima su bile sljedeće:

	2017	2016
Početno stanje	38.285	19.440
Neto povećanje plasmana	1.726	18.845
Stanje na dan 31.12.	40.011	38.285

13. Investicione hartije od vrijednosti

Stanje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju:

	2017	2016
Vlada Crne Gore	-	2.000
Kamatna potraživanja HOV raspoloživih za prodaju	-	10
Ukupno	-	2.010

Banka je Državne obveznice Ministarstva finansija Vlade Crne Gore prodala u mjesecu decembru uz kapitalnu dobit od EUR 110 hiljada.

14. Nekretnine, postrojenja i oprema

	<u>Oprema</u>	<u>Sredstva u pripremi</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 01. januar 2016.	399	-	399
Povećanja	207	-	207
Otuđenja i rashodovanja	(5)	-	(5)
Stanje na dan 31. decembar 2016.	601	-	601
Povećanja	43	389	432
Stanje na dan 31. decembar 2017.	644	389	1.033
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 01. januar 2016.	(36)	-	(36)
Amortizacija	(79)	-	(79)
Otuđenja i rashodovanja	1	-	1
Stanje na dan 31. decembar 2016.	(114)	-	(114)
Amortizacija tekuće godine (Napomena 8)	(108)	-	(108)
Stanje na dan 31. decembar 2017.	(222)	-	(222)
Sadašnja vrijednost 31. decembar 2016.	487	-	487
Sadašnja vrijednost 31. decembar 2017.	421	389	811

15. Nematerijalna ulaganja

	<u>Softwer</u>	<u>Sredstva u pripremi</u>	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 01. januar 2016.	302	15	317
Nove nabavke	2	138	140
Stanje na dan 31. decembar 2016.	304	153	457
Povećanja	204	(137)	67
Stanje na dan 31. decembar 2017.	508	16	524
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 01. januar 2016.	(29)	-	(29)
Amortizacija (Napomena 8)	(60)	-	(60)
Stanje na dan 31. decembar 2016.	(89)	-	(89)
Amortizacija tekuće godine (Napomena 8)	(74)	-	(74)
Stanje na dan 31. decembar 2017.	(163)	-	(163)
Sadašnja vrijednost 31. decembar 2016.	215	153	368
Sadašnja vrijednost 31. decembar 2017.	345	16	361

16. Depoziti klijenata i banaka

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Depoziti po viđenju	23.156	18.058
Oročeni depoziti	31.366	27.079
Obaveze za kamate	19	1
Vremenska razgraničenja		7
Ukupno	<u>54.541</u>	<u>45.145</u>

Depoziti po viđenju

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	203	2
Privredna društva u privatnom vlasništvu	1.859	415
Preduzetnici	48	42
Privredna društva nerezidenti	17.594	16.699
Državni fondovi	1.759	87
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	159	255
Fizička lica, rezidenti	171	86
Fizička lica, nerezidenti	1.358	470
Ostale depozitne institucije, rezidenti	2	2
Banke	3	
Ukupno depoziti po viđenju	<u>23.156</u>	<u>18.058</u>

Oročeni depoziti

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	7.000	
Privredna društva u privatnom vlasništvu	601	478
Privredna društva nerezidenti	14.518	15.863
Fizička lica, rezidenti	88	15
Fizička lica, nerezidenti	9.159	10.723
Ukupno oročeni depoziti	<u>31.366</u>	<u>27.079</u>
Ukupno depoziti	<u>54.522</u>	<u>45.137</u>

17. Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Obaveze po uzetim kreditima	3.735	3.823
Obaveze za kamatu po uzetim kreditima	4	5
Ukupno	<u>3.739</u>	<u>3.828</u>

17. Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata (Nastavak)**a) Obaveze po uzetim kreditima:**

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
INVESTICIONO RAZVOJNI FOND CRNE GORE AD	3.735	3.823
Ukupno	<u>3.735</u>	<u>3.823</u>

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Dospjeva za plaćanje u roku od 12 meseci od datuma bilansa	545	252
Dospijeva za plaćanje u roku 1-5 godina	1.963	1.501
Dospijeva za plaćanje u roku preko 5 godina	1.227	2.070
Ukupno	<u>3.735</u>	<u>3.823</u>

Kreditni koje Banka koristi odnose se na dugoročne kreditne linije odobrene od strane Investiciono razvojnog fonda Crne Gore, sa rokom dospeljeća do 2028. godine. Kamatna stopa koju Banka plaća na kredite odobrene od strane Investiciono razvojnog fonda Crne Gore kreće se u rasponu od 1% do 2%.

18. Ostale obaveze

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Primljeni avansi	80	59
Obaveze za porez	8	5
Obaveze po kartičnom poslovanju	6	
Ostale obaveze	56	12
Privremeni račun	132	165
Obaveze prema dobavljačima	42	27
Ukupno	<u>324</u>	<u>268</u>

19. Subordinisani dug

Stanje subordinisanog duga:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Privredno društvo u privatnom vlasništvu - nerezident	2.000	1.000
Fakturisana kamata na subordinisani dug	7	3
Ukupno	<u>2.007</u>	<u>1.003</u>

Dana 13. februara 2017 godine, Banka je zaključila ugovor o subordinisanom dugu sa pravnim licem nerezidentom u iznosu od EUR 1.000 hiljada sa rokom dospeljeća od šest godina i kamatnom stopom od 4,5%.

20. Kapital

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Emitovani kapital - obične akcije	8.500	8.500
Akumulirani gubitak	(864)	(922)
Dobit tekuće godine	<u>17</u>	<u>58</u>
Ukupno	<u>7.653</u>	<u>7.636</u>

Akcijski kapital čine obične akcije, istog reda, izdate u nematerijalizovanom obliku upisom na račune imaoaca u centralnom registru kod CDA. Imaoci akcija imaju pravo učešća u upravljanju, pravo na dio dobiti (dividendu) i pravo na odgovarajući dio imovine pri likvidaciji ili stečaju, u skladu sa zakonom.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2017. godine sastoji se od 85.000 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 100,00.

Zakonom o bankama (Službeni list CG br. 17/2008, 44/2010, 40/2011), koji je stupio na snagu 08. avgusta 2011. godine, definisan je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijedosti od EUR 5.000 hiljada.

Vlasnička struktura akcijskog kapitala banke na dan 31. decembra 2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	<u>2017</u>	<u>% učešća</u>
Volodymyr Kostelman	5.000	58,82%
Liya Morokhovska	2.950	34,71%
Vadym Morokhovskyy	<u>550</u>	<u>6,47%</u>
Ukupno	<u>8.500</u>	<u>100%</u>

21. Vanbilansna evidencija

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Neopozive obaveze za davanje kredite	1.047	1.219
Izdate garancije	1.269	1.601
Izdate plative garancije	618	1.338
Izdate činidbene garancije	551	258
Ostale vrste garancija	100	5
Kolateral po osnovu potraživanja	<u>95.198</u>	<u>74.071</u>
Ukupno vanbilansna evidencija	<u>97.514</u>	<u>76.891</u>

- a) Garancije su date preduzećima – rezidentima i nerezidentima kao plative garancije, tenderske garancije i garancije za dobro izvršenje ugovorenog posla. Na izdate garancije i ostale preuzete obaveze Banka je izdvojila rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama u iznosu od EUR 5 hiljada (Napomena 4).

21. Vanbilansna evidencija (Nastavak)

- b) Kolateral po osnovu potraživanja odnosi se na primljena sredstva obezbjeđenja u iznosu od EUR 95.198 hiljada.

Struktura primljenih sredstava obezbjeđenja je data u narednom pregledu:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Nekretnine	60.921	48.181
Keš kolateral	24.169	22.491
Zaloga na pokretnim stvarima	<u>10.108</u>	<u>3.399</u>
Ukupno	<u>95.198</u>	<u>74.071</u>

22. Odnosi sa povezanim licima

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. U skladu sa Zakonom o bankama lica povezana sa bankom su:

- članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u banci takođe ima kvalifikovano učešće,
- pravno lice u kojem članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice imaju značajan uticaj ili je neko od ovih lica direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica,
- lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u banci.

Poslovi sa povezanim licima se vrše po tržišnim uslovima i cijenama.

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA
Napomene uz finansijske iskaze za godinu završenu 31. decembra 2017. godine
(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)
22. Odnosi sa povezanim licima (Nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembar 2017. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećoj tabeli:

	Volodymyr Kostelman Akcionar	Liya Morokhovska Akcionar	Calyptra Invest	Vostok banka Entiteti pod zajedničkom kontrolom	Graal doo	Ostala povezana pravna lica	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja								
Devizni racuni	-	-	-	323	-	-	-	323
Orocena sreds.kod banaka	-	-	-	4.533	-	-	-	4.533
Dati krediti	-	-	-	-	156	-	797	953
Ostala potraživanja	-	-	-	48	-	-	-	48
Ukupno potraživanja	-	-	-	4.904	156	-	797	5.857
Obaveze								
Depoziti po vidjenju	4	289	126	-	14	172	87	692
Oroceni depoziti	-	9.101	9.318	-	-	1	13	18.433
Subordinisani dug	-	-	2.000	-	-	-	-	2.000
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno obaveze	4	9.390	11.444	-	14	173	100	21.125
Neto potraživanja /(obaveze)	- (4)	(9.390)	(11.444)	4.904	142	(173)	(697)	(15.268)
Prvoklasni kolateral	-	-	-	4.500	-	-	-	4.500
Neto potraživanja/ (obaveze) umanjenje za prvoklasni kolateral)	- (4)	(9.390)	(11.444)	404	142	(173)	(697)	(10.768)

23. Odnosi sa povezanim licima

	Liya Morokhovska Akcionar	Calyptra Invest	Vostok bank Entiteti pod zajedničkom kontrolom	Graal doo	Ostala povezana pravna lica	Povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi							
Prihodi od kamata	-	-	582	11	-	37	630
Prihodi od naknada	1	9	-	-	12	3	25
Ukupno prihodi	1	9	582	11	12	40	655
Rashodi							
Rashodi kamata	392	457	-	-	-	-	849
Rashodi provizija	-	-	22	-	-	-	22
Troškovi zakupa	-	-	-	-	-	54	54
Ukupno rashodi	392	457	22	0	0	54	925
Neto prihodi/(rashodi)	(391)	(448)	560	11	12	(14)	(270)

23. Odnosi sa povezanim licima (Nastavak)

Obračunata lična primanja za povezana fizička lica, po vrstama primanja, u 2017. godini iznosila su:

	Uprava Banke	Ključno rukovodstvo	Članovi odbora	Ukupno
Zarade i druge kratkoročne ugodnosti	480	521	-	1.001
Naknada za članstvo u odborima	-	-	38	38
Ukupno	480	521	38	1.039

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembar 2016. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećoj tabeli:

	Liya Morokhovska Akcionar	Calyptra Invest	Vostok banka Entiteti pod zajedničkom kontrolom	Graal doo	Ostala povezana pravna lica	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja							
Devizni racuni	-	-	649	-	-	-	649
Orocena sreds.kod banaka	-	-	4.538	-	-	-	4.538
Dati krediti	-	-	-	75	-	679	754
Ostala potraživanja	-	-	40	-	1	-	41
Ukupno potraživanja			5.227	75	1	679	5.982
Obaveze							
Depoziti po vidjenju	116	35	-	17	76	64	308
Oroceni depoziti	10.723	8.568	-	-	330	5	19.626
Subordinisani dug	-	1.000	-	-	-	-	1.000
Ostale obaveze	-	-	-	-	6	-	6
Ukupno obaveze	10.839	9.603	-	17	412	69	20.940
Neto potraživanja /(obaveze)	(10.839)	(9.603)	5.227	58	(411)	610	(14.958)
Prihodi							
Prihodi od kamata	-	-	749	5	-	23	777
Prihodi od naknada	5	12	-	-	10	2	29
Ukupno prihodi	5	12	749	5	10	25	806
Rashodi							
Rashodi kamata	396	221	-	-	7	-	624
Rashodi provizija	-	-	32	-	-	-	32
Ukupno rashodi	396	221	32	-	7	-	656
Neto prihodi/(rashodi)	(391)	(209)	717	5	3	25	150

24. Upravljanje rizicima

24.1. Rizik likvidnosti

Adekvatno upravljanje rizikom likvidnosti predstavlja osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje banke. Kvalitet upravljanja rizikom likvidnosti zavisi od bilansne strukture Banke, odnosno usklađenosti priliva i odliva sredstava. Potrebna likvidnost ostvaruje se racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i nestabilne pasive.

Na kraju 2017. godine u strukturi depozita većinu čine depoziti nerezidenata 78,16% (ili EUR 42.629 hiljada), od čega se na ročnost od 1 godine odnosi EUR 19.310 hiljada, dok se na ročnost preko 1 godine odnosi EUR 23.319 hiljada.

Na osnovu praćenja i mjerenja osnovnih indikatora likvidnosti, kako interno-propisanih, tako i onih koji su zahtijevani od strane Centralne banke Crne Gore, svi koeficijenti bili su iznad propisanih minimuma, čime je Banka adekvatno upravljala, kako operativnom, tako i strukturnom likvidnošću.

Tabele u nastavku predstavljaju analizu rokova dospjeća sredstava i obaveza Banke na osnovu preostalih ugovorenih rokova dospjeća i očekivanih rokova dospjeća.

Ugovoreni rokovi dospjeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospjeća. U odnosu na pozicije bilansa stanja, obrazac ročne usklađenosti ne uključuje poziciju poslovni prostor i ostalu fiksnu aktivu (EUR 811 hiljada) i ispravke vrijednosti na ostale stavke aktive (EUR 14 hiljada), dok je pozicija ostala aktiva umanjena za iznos nematerijalnih sredstava (EUR 361 hiljadu).

Isto tako, stavke pasive se raspoređuju prema preostalom ugovorenom roku dospjeća, odnosno ugovorenom roku plaćanja. U odnosu na pozicije bilansa stanja pozicija depoziti uključuje depozite banaka i depozite klijenata a ne uključuje rezerve u iznosu od EUR 13 hiljada. Pozicija ostale finansijske obaveze (iz ročne usklađenosti) je zbir pozicija tekuće poreske obaveze, odložene poreske obaveze i ostale obaveze iz bilansa stanja.

Za analizu rokova dospjeća sredstava i obaveza Banke prema očekivanim dospjećima, pozicije aktive se raspoređuju prema očekivanom dospjeću, koje može da bude jednako ugovorenom, ali je u većini slučajeva različito od ugovorenog. Prilikom rapoređivanja priliva od naplate kredita uzimaju se u obzir realna očekivanja Banke u vezi sa naplatom, a na osnovu informacija dobijenih od klijenata. U cilju realnog prikazivanja očekivanih odliva sagledava se stabilnost depozita i isti prikazuju u kolonama prema očekivanim odlivima. Banka je razvila i primjenila Metodologiju za utvrđivanje stabilnog nivoa depozita po viđenju. Stabilan nivo depozita po viđenju utvrđuje se kao 70% od minimalnog salda depozita po viđenju (umanjenog za depozite po viđenju svih klijenata koji rade komisione poslove) za posljednjih 12 mjeseci. Stabilan iznos depozita raspoređuje se u koloni 91-180 dana.

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.1. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Ročna struktura bruto sredstava i obaveza prema preostalom ugovorenom dospijeću na dan 31. decembar 2017. godine prikazana je kako slijedi:

	<u>1-7 dana</u>	<u>8-15 dana</u>	<u>16-30 dana</u>	<u>31-90 dana</u>	<u>91-180 dana</u>	<u>181-365 dana</u>	<u>1-5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Aktiva									
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	19.735	896	4.500	-	-	-	2.141	5	27.277
Kredit i ostala potraživanja HoV raspoložive za prodaju	421	250	41	5.547	1.947	7.753	18.461	5.591	40.011
Ostala finansijska aktiva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	230	-	48	(25)	(12)	(32)	(100)	(45)	64
Ukupno	20.386	1.146	4.589	5.522	1.935	7.721	20.502	5.551	67.352
Pasiva									
Depoziti	23.176	-	2	4.800	57	7.496	12.227	6.785	54.543
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	44	-	-	122	83	301	1.936	1.253	3.739
Subordinisani dug	7	-	-	-	-	-	-	2.000	2.007
Ostale finansijske obaveze	142	140	42	10	-	-	20	-	354
Ukupno	23.369	140	44	4.932	140	7.797	14.183	10.038	60.643
Gap dospijeća (1)- (2)	(2.983)	1.006	4.545	590	1.795	(76)	6.319	(4.487)	6.709
Kumulativni Gap	(2.983)	(1.976)	2.569	3.159	4.953	4.877	11.196	6.709	-
% od ukupnog izvora sredstava	(4,9%)	(3,3%)	4,2%	5,2%	8,2%	8,0%	18,5%	11,1%	-

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.1. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Ročna struktura sredstava i obaveza prema očekivanom dospijeću na dan 31. decembar 2017. godine prikazana je kako slijedi:

	<u>1-7 dana</u>	<u>8-15 dana</u>	<u>16-30 dana</u>	<u>31-90 dana</u>	<u>91-180 dana</u>	<u>181-365 dana</u>	<u>1-5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Aktiva									
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	19.735	896	4.500	-	-	-	2.141	5	27.277
Kredit i ostala potraživanja HoV raspoložive za prodaju	168	118	426	3.047	1.947	7.489	21.225	5.591	40.011
Ostala finansijska aktiva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	<u>230</u>	<u>-</u>	<u>48</u>	<u>(25)</u>	<u>(12)</u>	<u>(32)</u>	<u>(100)</u>	<u>(45)</u>	<u>64</u>
Ukupno	<u>20.133</u>	<u>1.014</u>	<u>4.974</u>	<u>3.022</u>	<u>1.935</u>	<u>7.457</u>	<u>23.266</u>	<u>5.551</u>	<u>67.352</u>
Pasiva									
Depoziti	14.491	-	2	4.800	8.742	7.496	12.227	6.785	54.543
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	44	-	-	122	83	301	1.936	1.253	3.739
Subordinisani dug	7	-	-	-	-	-	-	2.000	2.007
Ostale finansijske obaveze	142	140	42	10	-	-	20	-	354
Ukupno	<u>14.684</u>	<u>140</u>	<u>44</u>	<u>4.932</u>	<u>8.825</u>	<u>7.797</u>	<u>14.183</u>	<u>10.038</u>	<u>60.643</u>
Gap dospijeća (1)- (2)	<u>5.449</u>	<u>874</u>	<u>4.930</u>	<u>(1.910)</u>	<u>(6.890)</u>	<u>(340)</u>	<u>9.083</u>	<u>(4.487)</u>	<u>6.709</u>
Kumulativni Gap	<u>5.449</u>	<u>6.323</u>	<u>11.253</u>	<u>9.343</u>	<u>2.453</u>	<u>2.113</u>	<u>11.196</u>	<u>6.709</u>	<u>-</u>
% od ukupnog izvora sredstava	<u>9,0%</u>	<u>10,4%</u>	<u>18,6%</u>	<u>15,4%</u>	<u>4,0%</u>	<u>3,5%</u>	<u>18,5%</u>	<u>11,1%</u>	<u>-</u>

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.1. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Ročna struktura sredstava i obaveza prema preostalom ugovorenom dospijeću na dan 31. decembar 2016. godine prikazana je kako slijedi:

	1-7 dana	8-15 dana	16-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva									
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	12.337	-	-	-	-	-	4.538	-	16.875
Kredit i ostala potraživanja	101	-	-	8.990	549	3.919	17.830	6.896	38.285
Hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	-	-	-	-	-	-	2.000	-	2.000
Ostala finansijska aktiva	185	-	39	(27)	(8)	(14)	(76)	(43)	56
Ukupno	12.623	-	39	8.963	541	3.905	24.292	6.853	57.216
Pasiva									
Depoziti	14.761	1.652	991	661	7.637	610	12.925	5.907	45.145
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	24	-	-	58	39	136	1.469	2.102	3.828
Subordinisani dug	3	-	-	-	-	-	-	1.000	1.003
Ostale finansijske obaveze	71	170	26	-	-	-	18	-	286
Ukupno	14.859	1.822	1.017	719	7.676	746	14.412	9.009	50.261
Gap dospijeća (1)- (2)	(2.236)	(1.822)	(978)	8.244	(7.135)	3.159	9.880	(2.156)	6.956
Kumulativni Gap	(2.236)	(4.058)	(5.036)	3.208	(3.927)	(768)	9.112	6.956	-
% od ukupnog izvora sredstava	(4,4%)	(8,1%)	(10,0%)	6,4%	(7,8%)	(1,5%)	18,1%	13,8%	-

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.2 Rizik od promjene kamatnih stopa**

Osjetljivost aktive, pasive i vanbilansnih pozicija na promjenu kamatne stope utiče na dvije kategorije visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata (kamatno osjetljivih izvora i plasmana), što posljedično utiče na tržišnu vrijednost kapitala banke.

Izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31.12.2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli. Kako Banka u toku 2017. nije odobrvala kredite sa varijabilnom kamatnom stopom, tabela sadrži sredstva i obaveze prikazane po datumu dospijeca.

Na dan 31. decembra 2017.	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 godine	Ukupno
Aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	7.361	-	-	-	1.054	8.415
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Kredit	712	5.547	1.947	7.753	24.052	40.011
Ostala osjetljiva aktiva	173	-	-	-	-	173
Ukupno	8.246	5.547	1.947	7.753	25.106	48.599
% od ukupne kamatonosne aktive	16,97%	11,41%	4,01%	15,95%	51,66%	-
Pasiva						
Kamatonosni depoziti	8.358	4.800	55	7.091	18.869	39.173
Kamatonosne pozajmice	40	122	83	301	3.189	3.735
Subordinisani dug	-	-	-	-	2.000	2.000
Ostale osjetljive obaveze	30	-	-	-	-	30
Ukupno	8.428	4.922	138	7.392	24.058	44.938
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	18,76%	10,95%	0,31%	16,45%	53,54%	-
Gap	(182)	625	1.809	361	1.048	3.661
Kumulacioni Gap	(182)	443	2.252	2.613	3.661	-
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva %	(0,27%)	0,65%	3,3%	3,83%	5,36%	-

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.2 Rizik od promjene kamatnih stopa (Nastavak)**

Na dan 31. decembra 2016.	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 godine	Ukupno
Aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	1.907	-	-	-	4.538	6.445
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	-	-	-	2.000	2.000
Krediti	101	8.990	549	3.919	24.726	38.285
Ostala osjetljiva aktiva	138	-	-	10	-	148
Ukupno	2.146	8.990	549	3.929	31.264	46.878
% od ukupne kamatonosne aktive	4,6%	19,2%	1,2%	8,4%	66,7%	
Pasiva						
Kamatonosni depoziti	4.806	-	7.637	10	18.762	31.215
Kamatonosne pozajmice	24	58	39	136	3.571	3.828
Subordinisani dug	-	-	-	-	1.000	1.000
Ostale osjetljive obaveze	3	-	-	-	-	3
Ukupno	4.833	58	7.676	146	23.333	36.046
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	13,4%	0,2%	21,3%	0,4%	64,7%	-
Gap	(2.687)	8.932	(7.127)	3.783	7.931	10.832
Kumulacioni Gap	(2.687)	6.245	(882)	2.901	10.832	-
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva %	(4,6%)	10,8%	(1,5%)	5,0%	18,7%	-

Analiza osjetljivosti

Upravljanje rizikom likvidnosti je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenarija promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

Banka redovno vrši stresno testiranje rizika kamatne stope iz bankarske knjige. Uticaj na godišnji neto prihod od kamata (net interest income - NII) za pojedinačan GAP se dobija na osnovu formule:

Uticaj na godišnji NII = (periodični GAP)*(vremenski period gap-a (god))*(promjena kamatne stope u baznim poenima)

S obzirom na ročnu usklađenost kamatonosne aktive i pasive, odnosno uglavnom pozitivne periodične GAP-ove do jedne godine, Banka će imati negativan uticaj na godišnji neto prihod od kamata u slučaju smanjenja kamatnih stopa.

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.2 Rizik od promjene kamatnih stopa (nastavak)****Analiza osjetljivosti (Nastavak)**

Analiza osjetljivosti bilansa uspjeha na promjene u kamatnim stopama za 31. decembar 2017. godine je prikazana u sljedećoj tabeli:

<u>Uvećanje kamatnih stopa</u>	<u>Uticaj na bilans uspjeha u 000 EUR</u>	<u>Smanjenje kamatnih stopa</u>	<u>Uticaj na bilans uspjeha u EUR</u>
+100 bp	16	-100 bp	(16)

Osetljivost bilansa uspeha na promenu kamatnih stopa za 31. decembar 2016. godine:

<u>Uvećanje kamatnih stopa</u>	<u>Uticaj na bilans uspjeha u 000 EUR</u>	<u>Smanjenje kamatnih stopa</u>	<u>Uticaj na bilans uspjeha u EUR</u>
+100 bp	14	-100 bp	(14)

24.3 Rizici od promjena kursa valuta

Rizik od promjene kurseva stranih valuta jeste rizik od promjene vrijednosti sredstava i obaveza, usljed promjene kursa strane valute.

Analiza sredstava i obaveza po valutama sa stanjem na dan 31. decembar 2017. godine je sljedeća:

	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
DUGE POZICIJE				
Devizna sredstva	32.544	171	2	32.717
UKUPNO	32.544	171	2	32.717
KRATKE POZICIJE				
Obaveze u devizama	32.506	172	-	32.678
UKUPNO	32.506	172	-	32.678
NETO POZICIJA				
NETO DUGE (KRATKE) POZICIJE				
(1) - (2)	38	(1)	2	-
% od osnovnog kapitala	1,00%	(0,00%)	0,00%	-
Agregatno stanje u svim stranim valutama				
	39	-	-	-
% od osnovnog kapitala	0,64%	-	-	-

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.3 Rizici od promjena kursa valuta (Nastavak)**

Analiza sredstava i obaveza po valutama sa stanjem na dan 31. decembar 2016. godine je sljedeća:

	<u>USD</u>	<u>GBP</u>	<u>Ostalo</u>	<u>Ukupno</u>
DUGE POZICIJE				
Devizna sredstva	<u>32.197</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>32.200</u>
UKUPNO	<u>32.197</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>32.200</u>
KRATKE POZICIJE				
Obaveze u devizama	<u>32.156</u>	<u>2</u>	<u>-</u>	<u>32.158</u>
UKUPNO	<u>32.156</u>	<u>2</u>	<u>-</u>	<u>32.158</u>
NETO POZICIJA				
NETO DUGE (KRATKE) POZICIJE				
(1) - (2)	<u>41</u>	<u>(1)</u>	<u>2</u>	
% od osnovnog kapitala	<u>0,65%</u>	<u>(0,02%)</u>	<u>0,03%</u>	
Agregatno stanje u svim stranim valutama				
% od osnovnog kapitala	<u>0,67%</u>			

24.4 Kreditni rizik

Kreditnim rizikom se upravlja, kako na nivou pojedinog kreditnog plasmana, tako i na nivou cjelokupnog portfolija

U cilju obezbjeđivanja neophodnih pretpostavki za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom analiza izloženosti vrši se po dva osnova – na nivou pojedinačnog plasmana kada se utvrđuje bonitet i gornja granica zaduženja komitenta ili grupe povezanih komitenata i na nivou cjelokupnog portfolija po sljedećim osnovama:

- struktura portfolija po pojedinim kategorijama (kreditni privredi, državi, stanovništvu, vanbilansne izloženosti);
- struktura portfolija po bonitetnim grupama (kretanja između pojedinih bonitetnih kategorija, prelazne matrice, procenat pokriva rezervama, coverage ratio);
- struktura portfolija po urednosti izmirivanja obaveza
- struktura portfolija po djelatnostima;
- koncentracija kod klijenata tzv. velikih izloženosti (klijenti ili grupe povezanih klijenata kod kojih je izloženost veća od 10% rizičnog kapitala,
- koncentracija kredita fizičkim licima po pojedinim tipovima proizvoda;

Banka vrši procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke) po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku kvartalno, u skladu sa politikom obelodanjenom u Napomeni 2.9.

Banka na mjesečnoj osnovi vrši klasifikaciju stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku i obračunava rezervacije za procijenjene gubitke. Rezervacije za kreditne rizike obračunavaju se u skladu sa važećom regulativom Centralne banke Crne Gore (detaljnije videti Napomenu 2.9.)

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.4 Kreditni rizik (Nastavak)**

U cilju što efikasnijeg upravljanja kreditnim rizikom, banka izrađuje stresne scenarije kreditnog rizika, pri čemu se posmatra uticaj slabljenja kvaliteta kreditnog portfolija na likvidnost, profitabilnost i adekvatnost kapitala banke.

Analiza kreditnog rizika je data u sljedećim pregledima.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir sredstva obezbeđenja:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	Maksimalna izloženost kreditnom riziku	Maksimalna izloženost kreditnom riziku
Kreditni i potraživanja od banaka	15.577	9.122
Kreditni i potraživanja od klijenata	39.715	38.050
Kreditni pravnim licima	37.757	36.539
Kreditni fizičkim licima	1.783	1.414
Kreditni preduzetnicima	54	0
Kamatna i druga potraživanja	121	97
Ukupno bilansne stavke:	55.293	47.172
Vanbilansne stavke		
Garancije	1.269	1.601
Ostale potencijalne obaveze	1.047	1.218
Minus: rezervisanja za potencijalne gubitke po vanbilansnoj aktivi	(5)	(8)
Ukupno	2.311	2.811
	57.604	49.983

Učešće top 3 i top 10 najvećih izloženosti u maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku, ne uzimajući u obzir sredstva obezbeđenja na dan 31. decembar 2017. i 31. decembar 2016. godine prikazana je kako slijedi:

	<u>2017</u>		<u>2016</u>	
	<u>Iznos</u>	<u>%</u>	<u>Iznos</u>	<u>%</u>
Top 3 najveće izloženosti	17.601	30,56%	19.255	38,52%
Top 10 najvećih izloženosti	33.940	58,92%	30.351	60,72%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	57.604		49.983	

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.4 Kreditni rizik (Nastavak)**

Posmatrano sa aspekta geografske koncentracije, na izloženosti u Crnoj Gori odnosi se 62,55%, na UAE odnosi se 8,34%, na Ukrajinu 8,51%, na Bosnu i Hercegovinu 5,16% dok se na ostale zemlje odnosi 15,44%.

Zemlja	2017		2016	
	Maksimalna izloženost kreditnom riziku	Geografska koncentracija (%)	Maksimalna izloženost kreditnom riziku	Geografska koncentracija (%)
Crna Gora	36.034	62,55%	31.224	62,47%
Estonija	2.686	4,66%	2.157	4,32%
Hrvatska	75	0,13%	74	0,15%
Kipar	127	0,22%	-	0,00%
Letonija	251	0,44%	-	0,00%
Njemačka	698	1,21%	2.203	4,41%
Srbija	897	1,56%	1.312	2,62%
UAE	4.800	8,33%	7.278	14,56%
Ukrajina	4.904	8,51%	5.227	10,46%
Rusija	2.325	4,04%	-	0,00%
Bosna i Hercegovina	2.970	5,16%	-	0,00%
Turska	1.837	3,19%	508	1,02%
Ukupno	57.604	100%	49.983	100%

Pregled kolaterala po vrstama kolaterala na dan 31. decembar 2017. godine prikazan je kako slijedi:

	Iznos	Stambe-na nepokretnost	Poslovna nepokretnost	Zemljište	Ostale hipoteke	Zaloga	Oročeni depozit	Kolateral ukupno
Kreditni i potraživanja od banaka	15.577	-	-	-	-	-	4.500	4.500
Kreditni i potraživanja od klijenata	39.716	7.400	35.202	17.860	160	9.844	19.119	89.585
Ukupno bilansne stavke	55.293	7.400	35.202	17.860	160	9.844	23.619	94.085
Ukupno vanbilansne stavke	2.311	233	66	-	-	264	550	1.113
Ukupno	57.604	7.633	35.268	17.860	160	10.108	24.169	95.198

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.4 Kreditni rizik (Nastavak)**

Pregled kolaterala po vrstama kolaterala na dan 31. decembar 2016. godine prikazana je kako slijedi:

	<u>Iznos</u>	<u>Stambena nepokre- tnost</u>	<u>Poslovna nepokret- nost</u>	<u>Zemljište</u>	<u>Zaloga</u>	<u>Oročeni depozit</u>	<u>Kolateral ukupno</u>
Kredit i potraživanja od banaka	9.122	-	-	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od klijenata	<u>38.050</u>	<u>3.216</u>	<u>30.292</u>	<u>14.631</u>	<u>3.167</u>	<u>21.491</u>	<u>72.797</u>
Ukupno bilansne stavke	<u>47.172</u>	<u>3.216</u>	<u>30.292</u>	<u>14.631</u>	<u>3.167</u>	<u>21.491</u>	<u>72.797</u>
Ukupno vanbilansne stavke	<u>2.811</u>	<u>42</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>232</u>	<u>1.000</u>	<u>1.274</u>
Ukupno	<u>49.983</u>	<u>3.258</u>	<u>30.292</u>	<u>14.631</u>	<u>3.399</u>	<u>22.491</u>	<u>74.071</u>

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)

24.4 Kreditni rizik (Nastavak)

Sektorska analiza kredita	2017				2016			
	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti	%	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti	%
Stanovništvo	1.810	(17)	1.793	4,50%	1.450	(31)	1.419	3,72%
Građevinarstvo	15.396	(120)	15.276	38,37%	12.174	(78)	12.096	31,72%
Saobraćaj i skladištenje	9.685	(25)	9.660	24,27%	10.284	(18)	10.266	26,92%
Trgovina	1.873	(13)	1.860	4,67%	1.204	(7)	1.197	3,14%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	364	(2)	362	0,91%	205	(1)	204	0,54%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	4.947	(1)	4.947	12,43%	7.538	(2)	7.536	19,76%
Ostale uslužne djelatnosti	575	(2)	573	1,44%	-	-	-	-
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	320	(2)	318	0,80%	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	1.029	(1)	1.028	2,58%	-	-	-	-
Usluge pružanja smještaja i hrana	1.992	(9)	1.983	4,98%	2.060	(10)	2.050	5,38%
Zdravstvo i socijalna zaštita	320	(4)	316	0,79%	300	(3)	297	0,78%
Snabdijevanje električnom energijom	1.700	(7)	1.693	4,25%				
Ostalo					3.070	(5)	3.065	8,04%
Ukupno	40.011	(203)	39.808	100%	38.285	(155)	38.130	100%

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.4 Kreditni rizik (Nastavak)**

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>Kreditni</u>	<u>Kreditni</u>
Kreditni koji nisu u kašnjenju i na koje nisu izdvojene ispravke	12.790	10.167
Kreditni koji su u kašnjenju i na koje nisu izdvojene ispravke	-	-
Kreditni sa izdvojenim ispravkama	<u>27.221</u>	<u>28.118</u>
Bruto kreditni	<u>40.011</u>	<u>38.285</u>
Manje: Ispravka vrednosti	<u>(203)</u>	<u>(155)</u>
Neto kreditni	<u>39.808</u>	<u>38.130</u>

Kreditni koji nisu u kašnjenju i na koje nisu izdvojene ispravke:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>Stanje</u>	<u>Stanje</u>
	<u>kredita</u>	<u>kredita</u>
Kreditni fizičkim licima	294	37
- gotovinski nenamjenski	109	19
- stambeni kreditni	42	18
- okvirni kreditni	-	-
- kupovina automobila	-	-
- ostali kreditni fizičkim licima	<u>143</u>	<u>-</u>
	<u>12.496</u>	<u>10.130</u>
Kreditni pravnim licima		
- kreditni velikim preduzećima	5.505	-
- kreditni malim, srednjim i mikro preduzećima	1.482	2.901
- kreditni nerezidentima	<u>5.509</u>	<u>7.229</u>
	<u>12.790</u>	<u>10.167</u>
Ukupno	<u>12.790</u>	<u>10.167</u>

24. Upravljanje rizicima (Nastavak)**24.4 Kreditni rizik (Nastavak)****Obezvrijeđeni krediti po vrstama**

	2017			2016		
	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti
Kreditni državi	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim organizacijama	-	-	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	1.516	(17)	1.499	1.413	(31)	1.382
- gotovinski nenamjenski	430	(1)	429	484	(14)	470
- stambeni krediti	557	(10)	547	579	(11)	568
- ostali krediti fizičkim licima	529	(6)	523	350	(6)	344
Kreditni pravnim licima	25.651	(186)	25.465	26.705	(124)	26.581
- krediti velikim preduzećima	1.041	(7)	1.034	7.419	(6)	7.413
- krediti malim, srednjim i mikro preduzećima	22.792	(166)	22.626	16.144	(112)	16.032
- krediti nerezidentima	1.818	(13)	1.805	3.142	(6)	(3.136)
Kreditni preduzetnicima	54	-	54	3.142	(6)	3.136
Ukupno krediti	27.221	(203)	27.018	28.118	(155)	27.963

25. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- obezbjedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore
- obezbjedi adekvatan nivo kapitala za nastavak poslovanja po principu “nastavka poslovanja” i
- održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se tromjesečno od strane rukovodstva Banke. Centralna banka Crne Gore je definisala sljedeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 5 miliona i
- koeficijent adekvatnosti kapitala od 10%.

Ukupan kapital, odnosno sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala, dopunskog kapitala i odbitnih stavki:

Osnovni kapital čini: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije; naplaćene emisione premije, isključujući emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija, rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama; rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve); neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove; iznos dobiti u tekućoj godini ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi: Skupština akcionara, ili Odbor direktora uz ovlaštenje Skupštine akcionara, je donijela Odluku da se dobit koja se ostvari u tekućoj godini, u ostvarenom ili manjem iznosu, rasporedi u rezerve, povećanje akcijskog kapitala, za pokriće gubitaka iz prethodnih godina i/ili u neraspoređenu dobit, iskazano u procentima (dobit je umanjena za pripadajući porez na dobit i druge očekivane troškove, postojanje dobiti je potvrdio spoljnji revizor, Banka je dobila saglasnost Centralne banke za uključivanje dobiti u osnovni kapital Banke).

Odbitne stavke od osnovnog kapitala su: gubitak iz prethodnih godina; gubitak iz tekuće godine; nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija; nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije; nerealizovani gubitak po osnovu vrjednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti; pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke; iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Dopunski kapital čini: nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija; naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija; iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive; subordinisani dug i hibridni instrumenti, za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 i člana 7 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka za uključivanje u dopunski kapital. Odbitne stavke od dopunskog kapitala su: stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije; potraživanja i potencijalne obaveze obezbjeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

Potrebe po kapitalu se utvrđuju posebno za različite vrste rizika – kreditni, operativni, tržišni i drugi rizici u skladu sa važećim propisima na tom području. Najveći dio potreba za kapitalom odnosi se na kapital potreban za pokriće kreditnog rizika i rizika zemlje. U tom smislu kreditnim rizikom ponderisana aktiva izračunava se primenom pondera koji se kreću u rasponu od 0% do 150% zavisno od vrste izloženosti i visine kreditnog rizika koji svaka pojedinačna izloženost nosi. Drugi značajan dio potreba za kapitalom odnosi se na rizik zemlje. Potreban kapital za rizik zemlje izračunava se primjenom pondera koji se kreću u rasponu od 0% do 300%.

25. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembar 2017. i 31. decembar 2016., kao i koeficijent adekvatnosti kapitala.

	2017	2016
Osnovni kapital		
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti isključujući kumulativne povlašćene akcije	8.500	8.500
Naplaćene emisione premije	-	-
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge)	-	-
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	-	-
Iznos osnovnog kapitala	8.500	8.500
Gubitak iz prethodnih godina	864	921
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna imovina	361	368
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervi za potencijalne gubitke i iznosa ispravke vrijednosti	1.160	904
Iznos odbitnih stavki pri izračunu osnovnog kapitala	2.385	2.193
Osnovni kapital	6.115	6.307
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital	2.000	1.000
Sopstvena sredstva banke	8.115	7.307
Ponderisana bilansna aktiva	27.751	18.336
Ponderisana vanbilansna aktiva	1.444	1.305
Ukupno kreditnim rizikom ponderisana aktiva	29.195	19.641
Potreban kapital za tržišne rizike	0	0
Potreban kapital za operativni rizik	309	107
Potreban kapital za rizik zemlje	1.809	448
Potreban kapital za druge rizike	-	-
Koeficijent solventnosti	23,80%	34,53%

26. Primjena Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9

MSFI 9 - Finansijski instrumenti zamjenjuje Međunarodni računovodstveni standard - MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje. U poređenju sa MRS 39, MSFI 9 uvodi novi model za klasifikaciju finansijskih instrumenata, jer se umjesto koncepta nastalih kreditnih gubitaka uvodi koncept očekivanih kreditnih gubitaka, koji uključuje i makroekonomske modele procjene odnosno makroekonomska scenarija.

26. Primjena Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (Nastavak)

Standard MSFI 9 definiše uslove pod kojima finansijsko sredstvo može biti vrednovano po amortizovanoj vrijednosti, odnosno postoje dva testa koja bi trebalo da budu ispunjena – test poslovnog modela i test karakteristika datog sredstva, što za posljedicu ima da se mjenja način mjerenja i iskazivanja mnogih finansijskih instrumenata u zavisnosti od njihove namjene i prirode. U skladu sa MSFI 9 sva finansijska sredstva se klasifikuju u dvije grupe:

- dužnička finansijska sredstva (debt financial assets), odnosno sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i
- vlasnička sredstva (equity financial assets) za čije se vrednovanje koristi fer vrijednost.

Banka priznaje finansijsko sredstvo ili finansijsku obavezu u svom izveštaju o finansijskoj poziciji samo onda kada ona postane jedna od ugovornih strana u instrumentu.

Inicijalno vrednovanje svih finansijskih sredstava se vrši po fer vrijednosti. Za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, fer vrijednost sadrži transakcione troškove. Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava vrši se po:

- amortizovanoj vrijednosti,
- fer vrijednosti, i to:
 - o finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i
 - o finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Klasifikacija na navedene kategorije se vrši polazeći od kriterijuma:

- način na koji se upravlja finansijskim sredstvima (business model koji odražava ciljeve koje menadžment želi ostvariti posjedovanjem datih finansijskih sredstava) i
- karakteristike ugovorenog novčanog toka datog finansijskog sredstva (novčani tokovi mogu biti takvi da ih čine samo prilivi po osnovu glavnice i kamata na neotplaćeni iznos glavnice, ali visina ugovorenih tokova gotovine može varirati u zavisnosti od drugih faktora, koji nemaju karakteristike kamate, kao što su tržišne cijene i dr).

U slučaju poslovnog modela koji podrazumeva da se finansijska sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine i ako ugovorene tokove gotovine čine prilivi po osnovu naplate glavnice i kamate, koja odražava vremensku vrijednost i kreditni rizik povezan sa neotplaćenom glavnicom, takva finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti.

Po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha naknadno se vrednuju i finansijska sredstva koja su vlasnički instrumenti:

- koji se drže radi trgovanja
- derivati i
- ulaganja u nekotirane vlasničke instrumente.

Finansijska sredstva koja su vlasnički instrument, a za koje postoji namjera da se drže u dužem periodu, naknadno se vrednuju kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat.

Pri naknadnom procjenjivanju ovakve imovine promjene fer vrijednosti ne tangiraju rezultat, već preko ostalog ukupnog rezultata kapital.

Testiranje na obezvrijeđenje se vrši samo za finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

MSFI 9 uvodi novi model za priznavanje gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti sredstava - Model očekivanih kreditnih gubitaka, u odnosu na Model nastalih kreditnih gubitaka prema MRS 39.

26. Primjena Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (Nastavak)

Model očekivanih kreditnih gubitaka, koji se odnosi na finansijska sredstva vrijednovana po amortizovanoj vrijednosti, zahtijeva računovodstveno obuhvatanje očekivanih kreditnih gubitaka i promjene u navedenim očekivanim kreditnim gubicima na svaki datum izvještavanja na način da odrazi promjene u kreditnom riziku od početnog priznavanja. Drugim riječima, više nije neophodno da se kreditni događaj desi da bi se priznao kreditni gubitak - obezvrijeđenje.

U slučaju da su ispunjeni kriterijumi, odnosno da je identifikovano značajno povećanje rizika, očekivani gubici za period od 12 mjeseci, zamjenjuju se očekivanim gubicima do dospelja sredstva, odnosno za cijeli period trajanja instrumenta.

Banka je usvojila Metodologiju obezvrijeđenja finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9. Područje primjene Metodologije se odnosi na sva konta Banke iz sljedećih grupa, odnosno predmet su obezvrijeđenja u skladu sa MSFI 9:

- bilansne izloženosti: (svi tipovi kredita, aktivirane garancije i indicirani krediti, faktoring i forfeting aranžmani, dospjela kamata, naknada i ostala bilansna potraživanja, depoziti kod banaka i ostalih finansijskih institucija, hartije od vrijednosti u portfoliju koje se drže do dospelja (HTM) i ostala potraživanja) i
- vanbilansne izloženosti: (izdate garancije, izdate kreditne linije (overdraft), akreditivi i ostalo).

Tokom procjene vanbilansne izloženosti Banka koristi faktor kreditne konverzije (CCF) u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala u bankama Centralne banke Crne Gore (CBCG).

Osnovni princip modela očekivanih kreditnih gubitaka je da prikaže opšti model pogoršanja ili poboljšanja kreditnog boniteta finansijskih instrumenata. Iznos očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) koji se priznaje kao trošak rezervisanja zavisi od obima kreditnog obezvrijeđenja od inicijalnog priznavanja. Postoje dva osnova za obračun:

- očekivani gubitak u periodu od 12 mjeseci (Stage 1), koji se primjenjuje za sva sredstva (od inicijalnog priznavanja) sve dok ne postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika,
- očekivani gubitak u cjelokupnom periodu trajanja kredita (Stage 2 i 3), koji se primjenjuje kada je prisutan značajan porast kreditnog rizika na individualnoj ili kolektivnoj osnovi.

Stage 2 i 3 se razlikuju u tome kako se priznaje prihod od kamate. U Stage-u 2, prihod od kamate je obračunat na bruto knjigovodstvenu vrijednost. U Stage-u 3 prihod od kamate je obračunat na neto knjigovodstvenu vrijednost.

Na svaki datum izvještavanja vrši se procjena, da li je bilo značajnog porasta kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja i da li je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, za svaki portfolio, kako bi se odredio primjenjiv obračun rezervisanja (za 12 mjeseci ili za cjelokupni vijek trajanja sredstva) i vrsta osnove za priznavanje prihoda od kamata (bruto knjigovodstvena vrijednost ili neto knjigovodstvena vrijednost).

Očekivani kreditni gubitak se procjenjuje na osnovu individualne ili kolektivne procjene. Finansijska sredstva su grupisana u segmente po kategorijama (kreditni pravni licima, kreditni fizičkim licima), vremenska kategorija (bucket) i staging. Nakon toga, obračun obezvrijeđenja je izvršen na osnovu individualne ili kolektivne procjene. Kombinacija ova četiri kriterijuma (vrsta klijenta/bucket/stage/metod procjene) određuje parametre i metod procjene rezervisanja za kreditne gubitke. Banka razlikuje dvije vrste klijenata: Pravna lica (PL) i Fizička lica (FL).

Na datum izvještavanja vrši se procjena, da li je bilo značajnog porasta kreditnog rizika u odnosu na datum inicijalnog priznavanja i da li je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, kako bi se odredio primjenjiv obračun rezervisanja (za 12 mjeseci ili za cjelokupni vijek trajanja sredstva). Kreditno sredstvo je dodjeljeno u Stage 1, ukoliko uslovi za Stage 2 ili Stage 3 nisu ispunjeni.

26. Primjena Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (Nastavak)

Procjena značajnog pogoršanja kreditnog boniteta u odnosu na inicijalno priznavanje se vrši kroz procjenu sljedećih parametara: dani kašnjenja su veći od 30 dana ali manji od 90 dana; CBCG rejting je pogoršan u odnosu na inicijalno priznavanje i stručno mišljenje od strane analitičara Banke. Ako je barem jedan od gore navedenih parametara ispunjen, sredstvo se klasifikuje u Stage 2.

Banka smatra da je finansijski instrument postao obezvrijeđen (klasifikacija u Stage 3) ukoliko je zadovoljen jedan ili više kriterijuma koji imaju negativan uticaj na procjenu budućih novčanih tokova: potraživanja od klijenta su u kašnjenju iznad 90 dana, sa iznosima izloženosti iznad određenog praga materijalnosti; nepovoljne promjene u uslovima poslovanja; finansijska reorganizacija dužnika; stečaj ili insolventnost klijenta; restruktuiranje kredita (značajne izmjene uslova, smanjenja kamatne stope, djelimični grejs periodi (zamrzavanje i plaćanje samo kamate) neophodni zbog kreditne (finansijske) sposobnosti; nedostatak saradnje od strane klijenta u slučaju otplate dugovanja i potraživanja od matičnog društva ili povezanog lica smatraju se obezvrijeđenim (razmatranje na nivou grupe).

Za potrebe dokumentovanja kriterijuma obezvrjeđenja, izuzev kriterijuma dana kašnjenja, Banka koristi upitnike o postojanju objektivnih dokaza obezvrjeđenja posebno za fizička i posebno za pravna lica.

Metod procjene koji Banka primjenjuje se odnosi na individualnu i kolektivnu procjenu. Banka je Metodologijom propisala koje kriterijume na osnovu čijeg ispunjenja utvrđuje da li je sredstvo predmet individualne ili kolektivne procjene.

Banka trenutno nije u mogućnosti da procijeni PD vijeka trajanja, iz razloga nedostatka dovoljne količine istorijskih podataka. Stoga, do momenta kada dostupna količina podataka ne omogući razvoj modela kolektivne procjene, Banka će koristiti podatke na nivou crnogorskog bankarskog sistema, koje je objavila CBCG.

Obračun obezvrjeđenja na individualnoj osnovi za hartije od vrijednosti (HoV) zasniva se na procjeni nekoliko scenarija ponderisanih vjerovatnoćom ishoda u toku trajanja HoV, pri čemu se za ponder vjerovatnoće uzima PD u skladu sa međunarodnim rejtingom, kako je navedeno iznad. Ukoliko je rok dospjeća do 3 mjeseca, godišnji PD se interpolacijom svodi na tromjesečni PD.

Procenat obezvrjeđenja za kratkoročne izloženosti prema državi Crnoj Gori predstavlja minimalan % obezvrjeđenja koji Banka koristi za sve izloženosti, u slučaju kada (individualno ili kolektivno) razmatranje obezvrjeđenja dovodi do zaključka da je iznos očekivanih kreditnih gubitaka jednak nuli.

Obračun obezvrjeđenja na individualnoj osnovi za sredstva kod banaka, zasniva se na procjeni nekoliko scenarija ponderisanih vjerovatnoćom ishoda u toku trajanja izloženosti, pri čemu se za ponder vjerovatnoće uzima PD u skladu sa međunarodnim rejtingom, objavljenim od strane Standard & Poor's, Fitch i Moody's. Ukoliko je rok dospjeća do 3 mjeseca, godišnji PD se interpolacijom svodi na tromjesečni PD.

Za kredite za koje je iznos očekivanih kreditnih gubitaka procijenjen kao nula, Banka koristi % obezvrjeđenja koji je dobijen procjenom dugoročnih izloženosti prema državi Crnoj Gori. U slučaju da je rok dospjeća do 3 mjeseca, ili je izloženost pokrivena u potpunosti keš kolateralom, Banka primjenjuje minimalni % obezvrjeđenja.

S obzirom na činjenicu da Banka nema dovoljno dugu istoriju podataka, Banka koristi vrijednost LGD parametara koje propisuje Bazel II (za izloženosti prije defaulta Banka primjenjuje LGD od 45%, LGD od 60% za kredite u kašnjenju više od 180 dana; LGD od 80% za kredite u kašnjenju više od 270 dana i LGD od 100% za kredite u kašnjenju više od 270 dana, obzirom da se naplata kredita iz drugih izvora, osim kotaterata, više ne očekuje).

ZAPAD BANKA A.D. PODGORICA

Napomene uz finansijske iskaze za godinu završenu 31. decembra 2017. godine

(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

26. Primjena Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 (Nastavak)

Procijenjeni negativan efekat prve primjene standarda MSFI 9 podijeljen po kategorijama: HOV, krediti i ostalo (u hiljadama EUR) prikazan je kako slijedi:

HoV:	-
Krediti i ostala potraživanja:	EUR 171
UKUPNO:	EUR 171

Navedeni iznos efekata prve primjene predstavlja rezultat obračuna očekivanog gubitka na dan 31. decembar 2017. godine. Ne očekuju se izmjene navedenog iznosa nakon sprovedenog knjiženja, osim iz eventualnih tehničkih razloga, gdje se u svakom slučaju ne očekuju materijalno značajne razlike.

27. Potencijalne obaveze

Na dan 31. decembar 2017. godine protiv Banke se vode tri spora:

1. Privredni sud Crne Gore - P br. 1014/15 u pravnoj stvari tužioca VTK BANKA Austria AG, Vienna, tužba za utvrđenje ništavosti - Ugovora o kreditu UZZ broj 581 /2015 od 04. avgusta 2015. godine, Ugovora o escrow računu UZZ broj 585/2015 od 04. avgusta 2015. godine, založne izjave UZZ br. 588/2015 od 04. avgusta 2015. godine, založne izjave UZZ br. 589/2015 od 04. avgusta 2015. godine, saglasnosti za upis hipoteka II i III reda UZZ broj 587/2015 od 04. avgusta 2015. godine. Vrijednost predmeta spora EUR 13.980 hiljada.
2. Privredni sud Crne Gore - P br. 1018/15 u pravnoj stvari tužioca Ceac Holding Limited, Nikosia, Kipar, tužba za utvrđenje ništavosti - Ugovora o kreditu UZZ broj 581 /2015 od 04. avgusta 2015. godine, Ugovora o escrow računu UZZ broj 585/2015 od 04. avgusta 2015. godine, založne izjave UZZ br. 588/2015 od 04. avgusta 2015. godine, založne izjave UZZ br. 589/2015 od 04. avgusta 2015. godine, saglasnosti za upis hipoteka II i III reda UZZ broj 587/2015 od 04. avgusta 2015. godine. Vrijednost predmeta spora EUR 14.000 hiljada.
3. Privredni sud Crne Gore - P br. 1016/15 u pravnoj stvari tužioca EN+GROUP LIMITED, Channel Islands, tužba za utvrđenje ništavosti - Ugovora o kreditu UZZ broj 581 /2015 od 04. avgusta 2015. godine, Ugovora o escrow računu UZZ broj 585/2015 od 04. avgusta 2015. godine, založne izjave UZZ br. 588/2015 od 04. avgusta 2015. godine, založne izjave UZZ br. 589/2015 od 04. avgusta 2015. godine, saglasnosti za upis hipoteka II i III reda UZZ broj 587/2015 od 04. avgusta 2015. godine. Vrijednost predmeta spora EUR 13.980 hiljada.

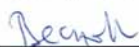
Procjena menadžmenta je da će navedeni sporovi biti riješeni u korist Banke, te u skladu sa time nisu izvršena rezervisanja.

28. Događaji nakon datuma bilansa

Nakon datuma bilansa stanja nije bilo događaja koji bi mogli imati uticaja na finansijsko stanje i rezultate poslovanja prikazane u finansijskim izvještajima za godinu završenu na dan 31. decembra 2017. godine.

U Podgorici,

04. maj 2018. godine

Vesna Kovačević
Direktor sektora finansija

Mladen Kabrenović
Glavni izvršni direktor

Dmytro Likhota
Izvršni direktor

MART 2018

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA ZAPAD BANKE AD PODGORICA ZA 2017. GODINU

PODGORICA

SADRŽAJ:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE	3
2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	6
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	19
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ.....	19
5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	20
6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA.....	20
7. POSLOVNE JEDINICE	20
8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA	21
9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM.....	25
10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA	30
11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA.....	38
PRILOG 1. - IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA.....	40

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1 Opšte informacije

ZAPAD BANKA AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je osnovana 24.02.2015. godine, a 06.03.2015. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Centralnog Registra Privrednih Subjekata u Podgorici – registarski broj 4-0009448. Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 531 (Rješenje broj 02/3-1/2-15 od 25.03.2015. godine).

Banka je punopravni član nacionalnog platnog sistema. Centralna banka Crne Gore je 17.04.2015.godine zaključila sa Bankom ugovor o pružanju usluga platnih operacija u zemlji. Osnovom ovog ugovora, Banka je stekla pravo da otvara račune fizičkim i pravnim licima i obavlja sve vrste platnih operacija u zemlji. Banka je punopravni član organizacije SWIFT koja joj je dodijelila kod za identifikaciju ZBCGMEPG. SWIFT je 06.04.2015.godine uvrstio Banku u svoj direktorijum međunarodnih finansijskih organizacija.

Svoje finansijsko poslovanje Banka obavlja preko žiro-računa broj 907-57001-31 kod Centralne banke Crne Gore – Platni promet.

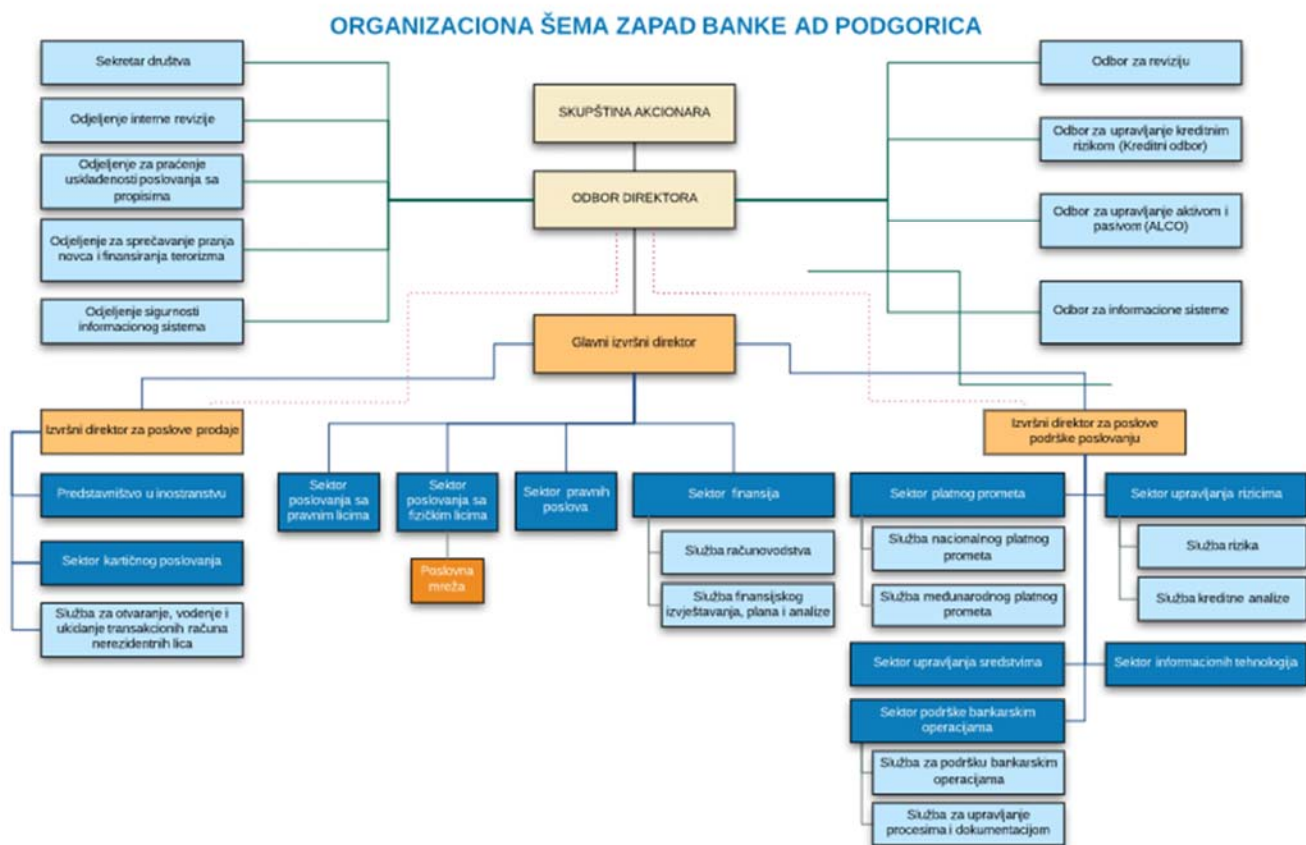
Banka je članica Fonda za zaštitu depozita. Sjedište Banke je u Podgorici, ulica Moskovska broj 2b/VII sprat.

1.2 Djelatnost

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore broj O.br. 0101-4014/67-3 od 30.01.2015. godine, Banka pored bankarskih može da obavlja i sljedeće poslove:

- izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr);
- izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata;
- platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- poslove sa hartijama od vrijednosti;
- trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:
 - stranim sredstvima plaćanja, uključujući i mjenjačke poslove
 - finansijskim derivatima;
- depo poslove;
- izradu analiza i davanje i informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava, preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
- iznajmljivanje sefova.

1.3 Organizaciona struktura

Na dan 31.12.2017. godine Banka ima 38 zaposlenih.

Izvršni direktori Banke na dan 31.12.2017. godine su:

Mladen Rabrenović, glavni izvršni direktor

Oleksandr Kuperman, izvršni direktor za poslove prodaje

Dmytro Likhota, izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

Rukovodioci odjeljenja/sektora Banke:

Odjeljenje/sektor	Rukovodilac
Odjeljenje interne revizije	Ivana Golubović, glavni interni revizor
Odjeljenje za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima	Ivana Marković, rukovodilac
Odjeljenje za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma	Dejan Hajduković, ovlašćeno lice
Odjeljenje sigurnosti informacionog sistema	Vladimir Komnenić, šef
Sektor informacionih tehnologija	Veselin Vujošević, direktor
Sektor pravnih poslova	Boban Ličina, direktor
Sektor finansija	Vesna Kovacević, direktor
Sektor upravljanje rizicima	Jelena Milić, direktor
Sektor upravljanja sredstvima	Marko Đurišić, direktor
Sektor poslovanja sa fizičkim licima	Nenad Marović, direktor
Sektor poslovanja sa pravnim licima	Žarko Lazović, direktor
Sektor podrške bankarskim operacijama	Maja Prelević, direktor
Sektor platnog prometa	Marina Suhih, direktor
Sektro kartičnog poslovanja	Vesna Marovic - Šehić, direktor

1.4 Djelatnost

Djelatnost Banke, u skladu sa registrovanom klasifikacijom djelatnosti je 64.19 Ostalo monetarno posredovanje.

Banka obavlja poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun. Pored bankarskih poslova, Banka može da obavlja i druge poslove navedene u tački 1.2. shodno Rješenju Centralne banke Crne Gore broj O.br. 0101-4014/67-3 od 30.01.2015. godine i druge poslove, koji imaju obilježja samostalnih ili čine dio bankarskih poslova, pomoćne poslove iz domena poslovanja Banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke, po dobijanju odobrenja od strane CBCG.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

Osnovni preduslov za sigurno i efikasno poslovanje svake banke je profitabilno poslovanje uz obezbjeđivanje optimalne likvidnosti. Posmatrano iz ove perspektive, poslovanje Banke tokom 2017. godine se može ocijeniti kao uspješno. Ovakav zaključak se temelji na činjenici da je tokom 2017. godine Banka ostvarila pozitivan finansijski rezultat uz istovremeno održavanje zadovoljavajućeg nivoa likvidnosti.

Tokom 2017. godine Banka je racionalnim upravljanjem likvidnošću uspjela da održi nivo likvidnih sredstava, kao i ukupnu likvidnu poziciju na visokom nivou što je omogućilo Banci da redovno izvršava svoje obaveze prema kreditorima, kao i da izađe u susret svim zahtjevima klijenata u najkraćim rokovima.

U 2017. godini Banka je zadržala rastući trend aktive i kreditnih plasmana kao osnovnog oblika prihodonosne aktive. Tokom 2017. godine nije bilo dokapitalizacije Banke. Kao izvori rasta aktive mogu se identifikovati povećani depozitni potencijal i subordinisani dug. Važno je istaći da je rast aktive ostvaren uz održavanje sopstvenih sredstava i koeficijenta solventnosti Banke iznad regulatornog minimuma, kao i u okvirima limita za upravljanje rizicima.

Na dan 31.12.2017. godine ukupna bilansna suma Banke iznosi EUR 68.307 hilj. U odnosu na 2016. godinu ukupna bilansna suma je povećana za EUR 10.392 hilj., odnosno za 17,94%. U strukturi aktive najveće učešće imaju krediti i potraživanja od klijenata koji iznose EUR 39.716 hiljade i čine 58,14% ukupne aktive. U odnosu na 2016. godinu ostvareno je povećanje u iznosu od EUR 1.666 hilj., odnosno 4,38%. Krediti i potraživanja od banaka iznose EUR 15.577 hilj. i čine 22,80% ukupne aktive. U odnosu na 2016. godinu ostvareno je povećanje u iznosu od EUR 6.455 hilj., odnosno 70,76%. Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka iznose EUR 11.750 hilj i čine 17,20% ukupne aktive. U odnosu na 2016. godinu zabilježeno je povećanje u iznosu od EUR 3.957 hilj., odnosno 50,78%.

Ukupne obaveze na dan 31.12.2017. godine iznose EUR 60.654 hilj. i u odnosu na 2016. godinu su se povećale za EUR 10.375 hilj, odnosno 20,63%. Povećanje ukupnih obaveza je posledica rasta depozita klijenata i subordinisanog duga. Depoziti klijenata iznose EUR 54.538 hilj i čine 89,92% ukupnih obaveza. U odnosu na 2016. godinu su se povećali za EUR 9.393 hilj, odnosno 20,81%. Subordinisani dug iznosi EUR 2.007 hilj i čini 3,31% ukupnih obaveza i u odnosu na 2016. godinu se povećao 100%. Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata iznose EUR 3.739 hilj. i iznose 6,16% ukupnih obaveza. U odnosu na 2016. godinu zabilježeno je neznatno smanjenje za 2,32%.

Na dan 31.12.2017. godine ukupan kapital koji iznosi EUR 7.653 hilj. Ukupan kapital uključuje akcijski kapital u iznosu od EUR 8.500 hilj. umanjen za akumulirani gubitak iz prethodnog perioda (EUR 864 hilj.) i uvećan za tekuću dobit (EUR 17 hilj.). Tokom 2017. godine nije bilo dokapitalizacije Banke, pa je u odnosu na 2016.godinu ukupni kapital uvećan za iznos ostvarene dobiti u tekućoj godini EUR 17 hilj. odnosno 0,22%.

Uporedni prikaz pozicija bilansa stanja na 31.12.2016. i 31.12.2017. godine dat je u sledećem pregledu:

(u 000 EUR)

BILANS STANJA	2016	2017
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	7.793	11.750
Kredit i potraživanja od banaka	9.122	15.577
Kredit i potraživanja od klijenata	38.050	39.716
Sredstva namijenjena prodaji	0	0
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0
Ostala sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz BU	0	0
Derivatna finansijska sredstva kao instrument zaštite	0	0
Investicione hartije od vrijednosti	2.010	0
- raspoložive za prodaju	2.010	0
- koje se drže do dospjeća	0	0
Investicije u pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	0	0
Investicije u zavisna preduzeća	0	0
Investicione nekretnine/nepokretnosti	0	0
Nekretnine, postrojenja i oprema	487	811
Nematerijalna sredstva	368	361
Tekuća poreska sredstva	0	0
Odložena poreska sredstva	0	0
Ostala finansijska potraživanja	47	58
Ostala poslovna potraživanja	38	36
UKUPNA AKTIVA	57.915	68.307

(u 000 EUR)

BILANS STANJA	2016	2017
PASIVA		
OBAVEZE		
Depoziti banaka	0	3
Depoziti klijenata	45.145	54.538
Pozajmljena sredstva od banaka	0	0
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	3.828	3.739
Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	0	0
Finansijske obaveze koje se vode po fer vrijednosti kroz BU	0	0
Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	0	0
Izdane dužničke hartije od vrijednosti	0	0
Rezerve	16	13
Tekuće poreske obaveze	0	10
Odložene poreske obaveze	18	20
Ostale obaveze	268	324
Subordinisani dug	1.003	2.007
Ukupne obaveze	50.279	60.654
KAPITAL		
Akcijski kapital	8.500	8.500
Emisione premije	0	0
Neraspoređena dobit	-921	-864
Dobit/gubitak tekuće godine	58	17
Ostale rezerve	0	0
Interesi bez kontrolnog uticaja u kapitalu	0	0
Ukupan kapital	7.636	7.653
UKUPNA PASIVA	57.915	68.307

Kao što je već navedeno, Banka je poslovnu 2017. godinu završila sa pozitivnim finansijskim rezultatom u iznosu od EUR 17 hilj. Banka je u 2017. godini ostvarila rast neto prihoda od kamata i blagi pad neto prihoda od naknada i provizija usled porasta rashoda od naknada i provizija. Porast troškova zaposlenih i opštih i administrativnih troškova je ostvaren na nivou koji je omogućio profitabilno poslovanje Banke, a posledica je povećanja broja zaposlenih, kao i povećanje ostalih troškova koji prate rast i razvoj Banke. Zahvaljujući efikasnom upravljanju kreditnim rizikom nije bilo značajnijeg povećanja troškova obezvrjeđenja. Uporedni prikaz pozicija bilansa uspjeha na 31.12.2016. i 31.12.2017. godine dat je u sledećem pregledu:

(u 000 EUR)

BILANS USPJEHA	2016	2017
Prihodi od kamata i slični prihodi	2.649	3.125
Rashodi od kamata i slični rashodi	961	1.235
Neto prihodi od kamata	1.688	1.890
Prihodi od dividendi	0	0
Troškovi obezvrjeđenja	121	61
Troškovi rezervisanja	2	-3
Prihodi od naknada i provizija	1.167	1.226
Rashodi naknada i provizija	300	447
Neto prihodi od naknada i provizija	867	779
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovinu	0	0
Neto dobiti od finansijskih instrumenata koji se vode po fer vrijednosti kroz BU	0	0
Neto dobiti od investicionih hartija od vrijednosti	0	110
Promjena fer vrijednosti u računovodstvu zaštite od rizika (hedžing)	0	0
Neto dobiti od kursnih razlika	135	325
Troškovi zaposlenih	1.441	1.673
Opšti i administrativni troškovi	921	1.167
Troškovi amortizacije	139	182
Ostali rashodi	3	5
Ostali prihodi	0	9
OPERATIVNI PROFIT	63	28
Porez na prihod	5	12
NETO PROFIT	58	17

Pokazatelji finansijskog položaja i prinosa izgledaju kako slijedi:

POKAZATELJI FINANSIJSKOG POLOŽAJA I PRINOSA	2016	2017
Akcionarski kapital	8.500	8.500
Ukupna aktiva	57.915	68.307
Akcionarski kapital / Ukupna aktiva	14,68%	12,44%
Ukupne obaveze	50.279	60.654
Ukupna aktiva	57.915	68.307
Ukupne obaveze / Ukupna aktiva	86,81%	88,80%
Poslovni prihodi	3.815	4.351
Poslovni rashodi	1.261	1.682
Poslovni prihodi / Poslovni rashodi	302,64%	258,73%
Ukupni prihodi	3.815	4.361
Poslovni rashodi na ime kamata	961	1.235
Ukupni prihodi / Poslovni rashodi na ime kamata	396,97%	353,03%
ROE (Return on Equity) - Prinos na kapital		
Neto profit nakon oporezivanja	58	17
Akcionarski kapital	8.500	8.500
Neto profit nakon oporezivanja / Akcionarski kapital	0,68%	0,20%
ROA (Return on assets) - Prinos na aktivu		
Neto profit nakon oporezivanja	58	17
Ukupna aktiva	57.915	68.307
Neto profit nakon oporezivanja / Ukupna aktiva	0,10%	0,02%
Kamatna marža		
Prihodi po osnovu kamata	2.649	3.125
Rashodi po osnovu kamata	961	1.235
Ukupna aktiva	57.915	68.307
(Prihodi po osnovu kamata - Rashodi po osnovu kamata) / Ukupna aktiva	2,91%	2,77%
Koeficijent operativnog profita		
Operativni profit	63	28
Ukupna aktiva	57.915	68.307
Operativni profit / Ukupna aktiva	0,11%	0,04%

2.1. Korporativno upravljanje

Ravnopravan tretman i prava akcionara

Banka obezbeđuje svim svojim akcionarima ravnopravan tretman i svi akcionari iste klase akcija imaju ista prava koja su obezbeđena zakonom i aktima Banke. Svim akcionarima se omogućava da se putem akata Banke ili neposredno u prostorijama Banke pruži potpuna informisanost o njihovim pravima osnovom akcija koje su u njihovom vlasništvu.

Banka sistemom internih kontrola uspostavljenih u Banci vodi računa o:

- implementaciji principa korporativnog upravljanja i zakonskih odredbi u akta Banke, čime na najbolji način omogućava ostvarivanje interesa akcionara Banke, vodeći računa o specifičnostima samog poslovanja;
- usaglašenosti akata sa zakonom, podzakonskim aktima, međunarodnim standardima i međunarodnom praksom;
- međusobnoj usaglašenosti i povezanosti akata Banke sa ciljem sprečavanja uređivanja istih ili povezanih pitanja na kontradiktoran način;
- određivanju lica koja se staraju o implementaciji akata Banke i njihovoj pozitivnoj primjeni;
- postojanju eventualnih spornih pitanja vezanih za ostvarivanje prava glasa svih akcionara i efikasnom rešavanju tih spornih pitanja.

Skupština akcionara

Banka podstiče akcionare da u što većem broju učestvuju u radu Skupštine akcionara, a naročito da prisustvuju sjednicama Skupštine akcionara.

Pravila koja se odnose na sazivanje sjednica, dnevni red, datum sazivanja, mjesto i vrijeme održavanja, predlaganje tačaka dnevnog reda, ostvarivanje prava glasa, pravu na učešću u radu i postavljanje pitanja na sjednici, pravo na dobijanje odgovora, glasanje u odsustvu ili preko punomoćnika su unaprijed definisana aktima Banke i pozivom akcionarima za sjednicu Skupštine akcionara i stavljaju se na raspolaganje akcionarima putem internet stranice Banke, a definisana su na način koji omogućava efikasno i racionalno održavanje sjednice Skupštine akcionara Banke. Obavještenje o sazivanju Skupštine akcionara dostavlja se najkasnije 30 (trideset) dana prije dana održavanja skupštine i to putem pošte. Banka na svojoj internet stranici objavljuje obavještenje o sazivanju Skupštine akcionara Banke, na dan slanja akcionarima obavještenja o održavanju Skupštine akcionara Banke, kao i način glasanja preko punomoćnika elektronskim putem sa obrascem punomoćja i glasačkog listića.

Ako iz tehničkih razloga Banka nije u mogućnosti da prethodno navedene obrasce objavi na svojoj internet stranici, Banka na svojoj internet stranici naznačava način na koji se ti obrasci mogu pribaviti u papirnoj formi. Banka omogućava akcionarima glasanje u odsustvu pisanim putem i putem punomoćnika, kako bi se akcionarima koji nisu u mogućnosti da fizički prisustvuju sjednici, omogućilo da ostvare svoje pravo da učestvuju i glasaju na Skupštini akcionara Banke.

Materijali za sjednicu Skupštine akcionara Banke sa predlozima odluka, prethodno utvrđeni od strane Odbora direktora Banke, stavljaju se na raspolaganje akcionarima minimum 20 (dvadeset) dana prije dana održavanja sjednice Skupštine akcionara u sjedištu Banke na adresi: Podgorica, Moskovska br. 2b/VII sprat, tokom radnog vremena Banke. Banka na zahtjev njenih akcionara u zakonom predviđenim rokovima, dostavlja obavještenja o sazivanju Skupštine akcionara Banke i materijale koji će se razmatrati na Skupštini akcionara Banke sa predlozima odluka elektronskom poštom na adresu koju odredi akcionar.

Banka omogućava akcionarima da se u prostorijama Banke dodatno informišu preko sekretara Banke o njihovim pravima i mogućnosti učestvovanja na sjednicama Skupštine akcionara Banke, kao i da dobiju odgovore na otvorena pitanja vezana za dnevni red i predloge odluka koje se donose na zakazane sjednice Skupštine akcionara Banke.

Najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana održane sjednice Skupštine akcionara sčinjava se zapisnik sa sjednice Skupštine akcionara Banke koji obavezno sadrži datum, mjesto i vrijeme održavanja Skupštine akcionara, imena predsjedavajućeg, sekretara Skupštine akcionara, lica koje ovjerava zapisnik, članova radnih tijela Skupštine akcionara ako su bila formirana, kvorum, dnevni red, podatke o načinu i rezultatima glasanja, usvojene odluke na Skupštini akcionara Banke.

Upravljanje Bankom i nadzor nad njenim poslovanjem

Upravljanje Bankom je, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o bankama i Statutom Banke, organizovano kroz Odbor direktora. Odbor direktora Banke vrši nadzor nad njenim poslovanjem.

Odbor direktora Banka obrazuje i druga tijela - odbore kojima upotpunjuje sistem upravljanja Bankom sa ciljem implementacije pozitivne prakse korporativnog upravljanja i zakonskih imperativa. Odbor direktora Banke, pored Odbora za reviziju, ima formirana i sljedeća tijela: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), Odbor za upravljanje kreditnim rizikom (Kreditni odbor) i Odbor za informacioni sistem.

Odbor direktora je odgovoran za dugoročan uspjeh Banke definisan strategijom poslovanja, kroz uspostavljanje i sprovođenje dobre prakse korporativnog upravljanja, poštujući pri tome interese akcionara, investicione javnosti, zaposlenih, klijenata i drugih imalaca interesa u Bancu, kao i društva u cjelini.

Odbor direktora, vrši nadzor i procenu učinka rada izvršnog menadžmenta Banke, tj. Izvršnih direktora Banke.

Članove Odbora direktora Banke bira i imenuje Skupština akcionara Banke u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o bankama i opštim aktima Banke, a izboru i imenovanju članova Odbora direktora Banke prethodi dobijanje potrebnog odobrenja za izbor člana Odbora direktora Banke od Centralne banke Crne Gore. Mandat članovima Odbora direktora Banke traje 4 (četiri) godine i izabrani i imenovani članovi Odbora direktora Banke mogu biti ponovo birani na tu funkciju Banke. Članovi Odbora direktora Banke moraju ispunjavati uslove, propisane Zakonom o bankama, Zakonom o privrednim društvima, relevantnom Odlukom Centralne banke Crne Gore i internim aktima Banke. Ispunjenost propisanih uslova i lični ugled članova Odbora direktora treba da obezbijedi stručno, zakonito, sigurno i stabilno upravljanje poslovanjem Banke, budući da su zajednički odgovorni za uspostavljanje sistema upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, obezbjeđivanju poslovanja Banke u skladu sa zakonom, propisima Centralne banke Crne Gore i aktima Banke, kao i za sprovođenje izrečenih mjera Centralne banke Crne Gore, sigurnosti poslovanja i finansijsku stabilnost Banke, tačnost svih izvještaja o poslovanju Banke koji se objavljuju ili dostavljaju Skupštini akcionara Banke, Centralnoj banci Crne Gore i nadležnim organima.

- odgovara veličini i strukturi Banke,
- uvažava neophodnost brzog i efikasnog donošenja odluka,
- da znanja, iskustva i sposobnosti članova Odbora direktora u cjelini omogućavaju uspješno obavljanje poslova iz djelokruga rada Odbora direktora.

Rad Odbora direktora Banke se odvija prema unaprijed definisanim pravilima i procedurama datim njegovim Poslovníkom o radu, kojim se bliže uređuju:

- pravila postupka i način rada,
- pripremanje i sazivanje sjednica,
- način i učestalost održavanja sjednica,
- postupak odlučivanja i
- sačinjavanje zapisnika sa sjednica.

Svaki član Odbora direktora Banke ima pravo na tačne, potpune, pravovremene i jasne informacije neophodne za izvršavanje svojih zadataka i donošenje neophodnih odluka, što se obezbeđuje unaprijed definisanom procedurom zakazivanja sjednice, dostave predloga odluka i materijala, kao i odgovarajućim organizacionim i kadrovskim rešenjima unutar Banke za pružanje podrške u radu.

Članovi Odbora direktora donose odluke, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, u interesu Banke, savjesno, sa pažnjom dobrog privrednika.

Pored Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o bankama i Statutom definisanih obaveza, članovi Odbora direktora Banke treba naročito da:

- prisustvuju sjednicama i aktivno učestvuju u radu i odlučivanju Odbora direktora,
- da doprinose unapređenju rada Odbora direktora i aktivno učestvuju u revidiranju rada Odbora direktora,
- čuvaju kao poslovnu tajnu povjerljive podatke, kao i sve informacije i dokumente do kojih dođu prilikom obavljanja povjerenih poslova, u skladu sa Zakonom o bankama i aktima Banke i
- da poštuju pravila vezana za postojanje ličnog interesa i da izbjegavaju sukob interesa.

Odbor direktora, između ostalog, usvaja godišnji izvještaj o poslovanju Banke sa izvještajem spoljnog revizora i izvještaje o poslovanju Banke tokom godine. Odbor direktora Banke je dužana da godišnji izvještaj o poslovanju Banke sa izvještajem spoljnog revizora podnese Skupštini akcionara Banke na razmatranje.

Izvršni direktori

Izbor i imenovanje izvršnih direktora Banke obavlja se u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonom o bankama, relevantnom Odlukom Centralne banke Crne Gore i internim aktima Banke. Izvršne direktore Banke bira i imenuje Odbor direktora Banke, a uz dobijanje potrebnog prethodnog odobrenja za izbor izvršnog direktora Banke od Centralne banke Crne Gore („CBCG“).

Pri izboru i imenovanju izvršnih direktora Banke, Banka podržava profesionalnu, socijalnu, kulturološku i međunarodnu raznovrsnost izabranih izvršnih direktora sa ciljem smanjivanja osetljivosti na krizne situacije i povećanja stabilnosti poslovanja Banke, razvijajući na taj način kvalitet poslovanja Banke i postupak odlučivanja.

Pri izboru i imenovanju izvršnih direktora, Banka vodi računa da izabrano i imenovano lice:

- ima dobru poslovnu reputaciju u odnosu na sopstveno radno iskustvo i angažovanje,
- poseduje odgovarajuće radno iskustvo na rukovodećim poslovima u banci ili u finansijskom sektoru,
- poseduje odgovarajuće moralne kvalitete,
- poseduje odgovarajuće akademsko obrazovanje,
- nije osuđivano za djela koja bi ga činila nepodobnim za obavljanje funkcije,
- da nema smetnji propisanih Zakonom o bankama,
- ima odgovarajuća znanja za primjenu dobre prakse korporativnog upravljanja,
- svojim ličnim karakteristikama doprinosi ostvarivanju ciljeva Banke.

Izvršni direktori Banke mogu biti članovi Odbora direktora Banke s tim da ukupan broj izvršnih direktora Banke u Odboru direktora Banke, u skladu sa Zakonom o bankama, ne može biti veći od jedne trećine ukupnog broja članova Odbora direktora Banke.

Prije stupanja na funkciju, izvršni direktori Banke su u obavezi da se upoznaju sa pravima i obavezama utvrđenim pozitivnim zakonskim propisima i aktima Banke.

Banka obezbeđuje izvršnim direktorima Banke odgovarajuće uvođenje u poslovanje Banke, kako bi se isti što brže aktivno uključili u rad.

Izvršni direktori rukovode poslovnim područjima Banke na dnevnoj osnovi, u skladu sa pozitivnim propisima, Statutom, opštim aktima Banke i instrukcijama glavnog izvršnog direktora.

Glavni izvršni direktor predstavlja i zastupa Banku.

Pri preduzimanju pravnih radnji u ime i za račun Banke glavni izvršni direktor mora obezbijediti potpis najmanje još jednog izvršnog direktora.

Glavni izvršni direktor Banke:

- predstavlja i zastupa Banku;
- preduzima pravne radnje u ime i za račun Banke, uz obezbjeđivanje potpisa najmanje još jednog izvršnog direktora Banke;
- izvršava odluke organa Banke;
- organizuje i rukovodi radom Banke kao cjeline;
- koordinira radom izvršnih direktora na dnevnoj osnovi;
- predlaže osnove poslovne politike, plan i program rada i mjere za njihovo sprovođenje;
- stara se o održavanju solventnosti i likvidnosti Banke;
- predlaže odluke o kojima odlučuju drugi organi, osim odluka koje donosi Skupština akcionara, ako pozitivnim propisima nije drugačije određeno;
- koordinira primjenu i sprovođenje preporuka i mjera CBCG;
- zaključuje ugovore u skladu sa svojim ovlašćenjima;
- predlaže unutrašnju organizaciju Banke i sistematizaciju radnih mjesta;
- odlučuje o prijemu i raspoređivanju zaposlenih, u skladu sa potrebama i planovima Banke;
- odobrava službena putovanja u zemlji i inostranstvu sa izvršnim direktorom nadležnog za određeno područje poslovanja;
- predsjedava sjednicama Skupštine akcionara, ukoliko drukčije ne odluči većina prisutnih ili zastupanih akcionara.

-
- stara se o istinitom, blagovremenom i potpunom informisanju zaposlenih;
 - sprovodi utvrđene strategije Banke;
 - obezbjeđuje da zaposleni budu upoznati sa propisima i drugim aktima Banke kojima se uređuju njihove radne obaveze;
 - odlučuje o poslovnim transakcijama u skladu sa aktima Banke;
 - obezbjeđuje sigurnost i redovno praćenje sistema informacione tehnologije Banke;
 - informiše Odbor direktora o postupanjima koja nijesu u skladu sa propisima i aktima Banke;
 - izvještavaja Odbor direktora u skladu sa aktima Banke;
 - informiše Odbor direktora i CBCG o svakom pogoršanju finansijskog stanja Banke ili opasnosti od tog pogoršanja, kao i o drugim činjenicama koje mogu znatno uticati na finansijsko stanje Banke;
 - odlučuje po zahtjevima zaposlenih;
 - odlučuje o drugim pitanjima koja nijesu u nadležnosti organa Banke u skladu sa Zakonom o bankama i drugim pozitivnim propisima.

Glavni izvršni direktor Banke je odgovoran:

- za zakonitost rada Banke;
- za primjenjivanje i izvršavanje mjera CBCG;
- sprovođenje Statuta, opštih akata i odluka organa Banke.

U poslovnim područjima poslovanja kojim rukovode, izvršni direktori Banke su odgovorni za izvršavanje zakonom propisanih obaveza, naročito za:

- sprovođenje utvrđene strategije Banke;
- izvršavanje odluka organa Banke;
- organizaciju i vođenje poslova unutar područja poslovanja;
- zakonitost rada unutar područja poslovanja i poslovne rezultate Banke;
- vršenje nadzora nad radom zaposlenih unutar područja poslovanja za koje su nadležni;
- neposrednu implementaciju preporuka i mjera CBCG;
- obezbjeđivanje da zaposleni u Banci budu upoznati sa propisima i drugim aktima Banke kojima se uređuju njihove radne obaveze;
- obezbjeđivanje sigurnosti i redovnog praćenja sistema informacione tehnologije Banke;
- informisanje glavnog izvršnog direktora i Odbora direktora o postupanjima koja nijesu u skladu sa propisima i aktima Banke iz područja poslovanja kojim rukovode;
- informisanje glavnog izvršnog direktora, Odbora direktora i CBCG o svakom pogoršanju finansijskog stanja Banke ili opasnosti od tog pogoršanja, kao i o drugim činjenicama koje mogu znatno uticati na finansijsko stanje Banke;
- odlučivanje o drugim pitanjima, pojedinačno ili zajedno sa glavnim izvršnim direktorom, koja nijesu u nadležnosti organa Banke.

-
- predlaganje Odboru direktora:
 - i. politika, procedura i drugih akata poslovne politike Banke;
 - ii. plana i programa rada i mjera za njihovo sprovođenje;
 - iii. mjera za unapređenje rada, uvođenje novih proizvoda i usluga;
 - iv. izradu izvještaja i informacija.

Izvršni direktori Banke odgovorni su za svoj rad Odboru direktora Banke.

Izvršni direktori odgovaraju za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju i za izvršavanje drugih obaveza u skladu sa pozitivnim propisima i aktima Banke.

Izvršni direktori Banke mogu biti razriješeni dužnosti i prije isteka mandata:

- na lični zahtjev;
- ako Odbor direktora utvrdi da poslove koji su mu povjereni na izvršavanje ne obavlja sa pažnjom dobrog privrednika i da se to nepovoljno odražava na poslovanje Banke;
- kad svojim radom teže i više puta povrijedi pozitivne propise, odnosno kada ne izvršava odluke Skupštine akcionara i Odbora direktora Banke, što posebno utvrđuje odbor direktora Banke;
- u drugim slučajevima utvrđenim pozitivnim propisima.

Odluku o razrješenju izvršnog direktora Banke donosi Odbor direktora Banke.

Sekretar Banke

Sekretar Banke obavlja sljedeće poslove:

- organizuje rad Skupštine akcionara i Odbora direktora;
- stara se o sazivanju Skupštine u propisanim rokovima;
- ažurira spisak akcionara, sa potrebnim podacima, prati izmjene statusnih promjena kod akcionara;
- stara se o zaštiti interesa akcionara;
- odgovara na pisano postavljeno pitanje akcionara u roku od trideset dana od dana prijema zahtjeva akcionara;
- odgovoran je za čuvanje zapisnika sa svih sjednica Skupštine akcionara, Odbora direktora i stalnih tijela Odbora;
- učestvuje u pripremi materijala za sjednice Odbora direktora i njegovih stalnih tijela i izvršava naloge Odbora direktora, dostavlja dokumentaciju CRPS-u u skladu sa Zakonom o bankama i Zakonom o privrednim društvima;
- podnosi dokumentaciju Komisiji za hartije od vrijednosti Crne Gore i Centralnoj depozitarnoj agenciji AD Podgorica za nove emisije akcija;

-
- dostavlja CBCG dokumentaciju za dobijanje dozvola, odobrenja i saglasnosti saglasno Zakonu o bankama, propisima CBCG i drugim pozitivnim propisima;
 - stara se o pripremanju i dostavi materijala za sjednicu Odbora direktora;
 - obavlja i druge poslove u skladu sa pozitivnim propisima i opštim aktima Banke.

STRUKTURA ODBORA DIREKTORA I NJEGOVIH TIJELA

Odbora direktora na dan 31.12.2017. godine:

Vadym Morokhovskyy, predsjednik

Volodymyr Kostelman, zamjenik predsjednika

Oleksandr Kuperman, član

Dejan Marinović, član

Valentyna Grechko, član

Odbora za reviziju na dan 31.12.2017. godine:

Vadym Rodomanov, predsjednik

Olha Kameneva, član

Boban Ličina, član

Odbora za upravljanje kreditnim rizikom (Kreditni odbor) na dan 31.12.2017. godine:

Mladen Rabrenović, predsjednik

Liya Morokhovska, član

Anna Svoboda, član

Oleksandr Kuperman, član

Žarko Lazović, član

Odbora za upravljanje aktivom i pasivom na dan 31.12.2017. godine:

Mladen Rabrenović, predsjednik

Dmytro Likhota, član

Marko Đurišić, član

Odbora za informacioni sistem na dan 31.12.2017. godine:

Dmytro Likhota, predsjednik

Vladimir Komnenić, član

Veselin Vujošević, član

Jovo Mostić, član

Ivan Savioglo, član

3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Svjesni činjenice da svojim poslovanjem Banka može imati uticaj u oblasti ekonomije, društva i životne sredine, Banka teži dugoročnom profitabilnom poslovanju uz izbjegavanje, između ostalog, štetnih posljedica za društvo i životnu sredinu. Životna sredina nam je važna i zato vodimo računa o uticaju našeg poslovanja na životnu sredinu. Prilikom obavljanja svoje djelatnosti, Banka se stara o racionalnom korišćenju prirodnih resursa, odnosno o obezbjeđivanju mjera zaštite životne sredine. U svom poslovanju prednost dajemo poslovanju sa tehnološkom opremom koja ne zagađuje životnu sredinu i poslovanje obavljamo na bezbjedan način kojim se smanjuju negativne ekološke posljedice. Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata kao zagađivač, i po tom osnovu ne plaća nikakve kazne ili penale. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira nikakav projekat koji bi mogao da ima negativan uticaj na životnu sredinu.

Banka u svom poslovanju ističe važnost društvene odgovornosti investirajući u ljudski kapital, zdravlje i sigurnost zaposlenih. Finansijska podrška društvene zajednice putem sponzorstava i donacija sastavni je dio sprovođenja filozofije održivog razvoja i društveno odgovornog poslovanja

Kao članica Američke privredne komore Banka ima aktivno učešće u Komitetima za zaštitu životne sredine i Komitetu za društveno odgovorno poslovanje. Osim prethodno navedenih aktivnosti, Banka kroz rad navedenih komiteta posredno učestvuje u inicijativama i projektima koji u su funkciji zaštite životne sredine i društveno odgovornog poslovanja.

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Strategija poslovanja Banke se temelji na umjerenom rastu aktive i kredita. Tokom 2018. godine se planira zadržavanje trenda rasta aktive i kreditnog portfolija. Pretpostavka je da će razvoj kreditnog portfolija biti umjeren, uz konstantno rastući trend i jačanje kvaliteta kreditnog portfolija. Imajući u vidu činjenicu da značajan dio prihoda Banke imaju neto prihodi od kamata kvalitetan portfolio kredita je solidna osnova za ostvarivanje pozitivnog rezultata u narednom periodu. Na strani izvora, u 2018. godini planirano je povećanje kapitala Banke kroz namjeru akcionara da izvrše dokapitalizaciju u iznosu od EUR 2 miliona. Osim planiranog povećanja akcijskog kapitala, planirano je da se dodatni izvori rasta obezbijede iz planiranog proširenja baze klijenata i rasta depozitnog potencijala.

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Istraživačko razvojni poslovi Banke dominantno se odnose na istraživanja i analize bankarskog tržišta i druge analize potrebne za donošenje odluka, te poslovnih i razvojnih planova koji su u funkciji ostvarenja strateških ciljeva Banke.

Ključne vrijednosti i garancija ostvarenja deklariranih poslovnih ciljeva Banke jesu njeni zaposleni koji posjeduju potrebne kvalifikacije i informatičko - tehnološku osnovu za kvalitetno obavljanje bankarskih poslova. S tim u vezi, kontinuirana edukacija, stručno usavršavanje i unapređenje vještina zaposlenih su stalni ciljevi Banke.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Tokom 2017.godine Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

7. POSLOVNE JEDINICE

Tokom 2017. godine Banka je svoje poslovne aktivnosti obavljala u centrali u Podgorici. U skladu sa planiranim etapama razvoja registrovana je Filijala u Podgorici koja bi trebalo da počne sa operativnim radom u drugom kvartalu 2018. godine na adresi: Podgorica, ul . Moskovska 2a. Sa namjerom da pruži kvalitetnije usluge svojim nerezidentim klijentima, Banka je otvorila predstavništvo u gradu Odesi u Ukrajini.

8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Na osnovu podataka sadržanih u tački 2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA može se zaključiti da su na kraju poslovne 2017. godine za procjenu finansijskog položaja Banke od ključnog značaja sledeći finansijski instrumenti:

1. Krediti i potraživanja od klijenata
2. Krediti i potraživanja od banaka
3. Gotovina i sredstva kod CBCG
4. Depoziti klijenata
5. Pozajmljena sredstva
6. Kapital

1. Krediti i potraživanja od klijenata. Krediti i potraživanja od klijenata uglavnom se odnose na kredite i potraživanja od pravnih lica. Krediti odobreni fizičkim licima bilježe rast od 25%, ali je njihovo učešće u ukupno odobrenim kreditima manje od 5%. Kratkoročni krediti su najvećim dijelom odobravani privatnim društvima na rok od jednog mjeseca do godinu dana, uz kamatnu stopu od 5,00 % do 9% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti su najvećim dijelom odobravani za investiciona ulaganja. Krediti su najčešće odobravani na rok od 13 mjeseci do 120 mjeseci, sa fiksnom kamatnom stopom 4% - 9,9% na godišnjem nivou.

Stanje kratkoročnih i dugoročnih kredita po vrsti klijenata se može prikazati na sledeći način¹:

(u 000 EUR)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA	2016			2017			% promjene
	Kratko- ročni	Dugo- ročni	Ukupno	Kratko- Ročni	Dugo- ročni	Ukupno	
Privredna društva u privatnom vlasništvu	1.397	23.897	25.294	5.324	24.602	29.926	18%
Preduzetnici					54	54	-
Privredna društva nerezidenti	159	10.212	10.371	578	6.748	7.326	-29%
Nevladine i druge neprofitne organizacije		870	870		575	575	-34%
Fizička lica rezidenti	32	1.418	1.450	6	1804	1810	25%
Ostalo	300		300		320	320	7%
Ukupno bruto krediti	1.888	36.397	38.285	5.908	34.103	40.011	5%
Minus: ispravka vrijednosti	9	146	155	67	136	203	31%
Neto krediti	1.879	36.251	38.130	5.841	33.967	39.808	4%

¹ Stanje kredita ne uključuje potraživanja od kamata i razgraničenja naknada

2. Krediti i potraživanja od banaka.

(u 000 EUR)

KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA	2016	2017	% promjene
Korespondentski računi kod ino banaka	2.844	8.415	196%
Depoziti kod banaka i drugih depozitnih institucija u zemlji	1.699	1.682	-1%
Oročeni depoziti kod banaka i drugih depozitnih institucija u inostranstvu	4.538	5.430	20%
Potraživanja od kamata na depozite	40	50	25%
Ukupno	9.122	15.577	71%

3. Gotovina i sredstva kod CBCG. Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Službeni list Crne Gore”, br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17). Obavezna rezerva se obračunava primjenom stope 7,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana; i 6,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana bez mogućnosti razročenja.

(u 000 EUR)

NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA	2016	2017	% promjene
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	5.037	4.215	-16%
Sredstva na žiro računu računom kod CBCG	2.756	7.535	173%
Ukupno novčana sredstva i depoziti kod centralnih banaka	7.793	11.750	51%

4. Depoziti klijenata. Ukupni depoziti Banke na dan 31.12.2017. godine pokazuju rast u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od EUR 9.385 hilj, odnosno 21%. Posmatrano po vrsti, rast je zabilježen i kod depozita po viđenju (28%) i kod oročenih depozita (16%). U strukturi depozita značajnije je učešće depzita nerezidentnih pravnih i fizičkih lica u ukupnim depozitima.

(u 000 EUR)

DEPOZITI	2016	2017	% promjene
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	2	203	10050%
Privredna društva u privatnom vlasništvu	415	1.859	348%
Preduzetnici	42	48	14%
Privredna društva nerezidenti	16.699	17.594	5%
Državni fondovi	87	1.759	1922%
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	255	159	-38%
Fizička lica, rezidenti	86	171	99%
Fizička lica, nerezidenti	470	1.358	189%
Ostale depozitne institucije, rezidenti	2	2	0%
Banke	0	3	-
Ukupno depoziti po viđenju	18.058	23.156	28%
Oročeni depoziti	2016	2017	% promjene
Privredna društva u državnom vlasništvu, rezidenti	0	7.000	-
Privredna društva u privatnom vlasništvu	478	601	26%
Privredna društva nerezidenti	15.863	14.518	-8%
Fizička lica, rezidenti	15	88	487%
Fizička lica, nerezidenti	10.723	9.159	-15%
Ukupno oročeni depoziti	27.079	31.366	16%
Ukupno depoziti	45.137	54.522	21%

5. Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata. Krediti koje Banka koristi odnose se na dugoročne kreditne linije odobrene od strane Investiciono razvojnog fonda Crne Gore, sa rokom dospijeaća do 2028 godine. Kamatna stopa koju Banka plaća na kredite odobrene od strane Investiciono razvojnog fonda Crne Gore kreće se u rasponu od 1% do 2%.

(u 000 EUR)

POZAJMLJENA SREDSTVA OD OSTALIH KLIJENATA	2016	2017	% promjene
Obaveze po uzetim kreditima	3.823	3.735	-2%
Obaveze za kamatu po uzetim kreditima	5	4	-20%
Ukupno	3.828	3.739	-2%

6. Kapital. Na dan 31. decembra 2017. godine sopstvena sredstva Banke su iznad zakonom propisanog minimuma (EUR 5.000 hilj.) i iznosila su EUR 8.115 hilj. Na dan 31.12.2017. godine koeficijent solventnosti Banke je bio iznad zakonom propisanog minimuma (10%) i iznosio je 23,80%.

(u 000 EUR)

SOPSTVENA SREDSTVA I OBRAČUN KOEFICIJENTA SOLVENTNOSTI BANKE		31.12.2016.	31.12.2017
1.	Osnovni elementi sopstvenih sredstava	8.500	8.500
1	Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	8.500	8.500
2.	Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	2.193	2.385
1	Gubitak iz prethodnih godina	921	864
2	Gubitak iz tekuće godine		
3	Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	368	361
4	Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	904	1.160
3.	Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	6.307	6.115
4.	Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital	1.000	2.000
5.	Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	7.307	8.115
6.	Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	0	0
I	SOPSTVENA SREDSTVA (Osnovni kapital +Dopunski kapital)	7.307	8.115
II	Ukupno ponderisana bilansna aktiva	19.641	29.195
1	Ponderisana bilansna aktiva	18.336	27.751
2	Ponderisane vanbilansne stavke	1.305	1.444
III	Potreban kapital za tržišne rizike	0	0
IV	Potreban kapital za operativni rizik	107	309
V	Potreban kapital za rizik zemlje	448	1.809
VI	Potreban kapital za druge rizike	0	0
VII	Koeficijent solventnosti Banke	34.,53	23,80%

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Banka je uspostavila korporativnu strukturu koja je transparentna i organizovana na način da promoviše i ostvaruje efikasno upravljanje rizicima Banke, izgrađivanje praksi i standarda upravljanja rizicima, što je u konačnom preduslov za ostvarenje dugoročnih poslovnih ciljeva Banke definisanih strategijom poslovanja.

Krajnja odgovornost za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju pripada Odboru direktora Banke i Upravi Banke. Odbor direktora je odgovoran za uspostavljanje sistema upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Odbor direktora definiše korporativne ciljeve i strategiju upravljanja rizicima, definiše rizični profil Banke, uspostavlja sistem interne kontrole, usvaja politike, procedure i ostale dokumente iz domena upravljanja rizicima i obezbjeđuje da se najmanje jednom godišnje vrši preispitivanje sistema, procesa i procedura. Izvršni direktori Banke su odgovorni za sprovođenje funkcije kontrole i nadgledanja procesa upravljanja rizicima Banke, za implementaciju i poštovanje akata usvojenih od strane Odbora direktora Banke. Sektor upravljanja rizicima odgovoran je da priprema predloge Strategije upravljanja rizicima, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima na usvajanje Odboru direktora, da razvija modele i metodologije za identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, da identifikuje, mjeri, procjenjuje, prati i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. U okviru Sektora upravljanja rizicima formirane su Služba rizika i Služba kreditne analize koje su zadužene za upravljanje, procjenu i mjerenje rizika.

Strategija upravljanja rizicima predstavlja osnovni interni dokument kojim se definiše uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja rizicima u Banci. Svrha strategije je definisanje okvira kojim se određuje sklonost preuzimanju rizika za pojedine vrste rizika kako bi se pravovremeno uočila promjena u profilu rizičnosti Banke. Strategija upravljanja rizicima jasno određuje nivo svih vrsta rizika koju Banka smatra prihvatljivim, u cilju smanjenja potencijalnih negativnih efekata na kapital i finansijsku poziciju Banke. Definisane sklonosti ka rizicima predstavlja preduslov u uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima. Na osnovu Strategije, Banka je usvojila sveobuhvatan set politika i procedura kojima se definiše identifikacija, mjerenje, monitoring, kontrola i ublažavanje rizika kojima je Banka izložena u poslovanju. Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima uređeno je i odgovarajućim internim aktima Banke. Set dokumenata vezanih za strategiju upravljanja rizicima:

- Strategija upravljanja rizicima;
- Strategija poslovanja;

Set dokumenata vezanih za ICAAP:

- Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP);
- Politika kojom se definiše sklonost Banke ka preuzimanju rizika (apetit prema riziku);
- Katalog materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena u poslovanju.

Set dokumenata vezanih za upravljanje kreditnim rizikom:

- Politika upravljanja kreditnim rizikom;
- Procedura upravljanja kreditnim rizikom;
- Kreditna politika;
- Procedura za identifikovanje, evidentiranje i praćenje povezanih lica za namjene izračunavanja velikih izloženosti i lica povezanih sa Bankom;
- Procedura odobravanja kredita fizičkim licima;
- Procedura odobravanja plasmana pravnim licima;
- Procedura naplate potraživanja;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti fizičkih lica;
- Metodologija utvrđivanja kreditne sposobnosti pravnih lica;
- Metodologija za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama;
- Katalog kolaterala (instrumenti obezbjeđenja);
- Strategija upravljanja nekvalitetnim kreditima;
- Operativni ciljevi postupanja sa nekvalitetnim kreditima;
- Smjernice kojima se propisuju vrste i tehnike ublažavanja kreditnog rizika;
- Smjernice za detaljnu kategorizaciju visokorizičnih izloženosti;
- Strategija postupanja sa nekvalitetnim kreditima;
- Operativni ciljevi postupanja sa nekvalitetnim kreditima.

Rezidualni rizik:

- Metodologija obračuna potrebnog kapitala za rezidualni rizik

Rizik koncentracije:

- Metodologija obračuna internog kapitala za rizik koncentracije

Set dokumenata vezanih za upravljanje tržišnim rizicima:

- Politika upravljanja tržišnim rizicima
- Procedura upravljanja deviznim rizikom

Set dokumenata vezanih za upravljanje operativnim rizikom:

- Strategija upravljanja operativnim rizikom;
- Politika upravljanja operativnim rizikom;
- Procedura upravljanja operativnim rizikom;

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom zemlje:

- Politika upravljanja rizikom zemlje;
- Procedura upravljanja rizikom zemlje.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom likvidnosti:

- Politika upravljanja rizikom likvidnosti;
- Procedura upravljanja rizikom likvidnosti;
- Plan za upravljanje rizikom likvidnosti u kriznim situacijama;
- Metodologija utvrđivanja stabilnog nivoa depozita.

Set dokumenata vezanih za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke:

- Procedura za upravljanje rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke i metodologija obračuna internog kapitala.

Polazeći od Strategije poslovanja Banke, Strateškog plana kapitala, Godišnjeg plana kapitala, politika i procedura upravljanja rizicima, Banka nastoji da kvantitativno i kvalitativno iskaže maksimalni nivo rizika koji je spremna da preuzme. U tom smislu, uspostavljaju se limiti, standardi i principi, kojih se Banka pridržava u poslovanju. Politika kojom se definiše sklonost Banke preuzimanju rizika („Risk Appetite Statement“ - RAS) je sastavni dio Strategije upravljanja rizicima, kao i svih politika i procedura koje se odnose na planiranje i budžetiranje.

Osnovni principi kojih se Banka pridržava prilikom definisanja RAS-a jesu:

- sklonost Banke ka preuzimanju rizika definiše se na ukupnom nivou;
- sklonost Banke ka preuzimanju rizika se sastoji od indikatora oblikovanih u obliku limita, ciljanih vrijednosti i principa, čiji se nivoi provjeravaju minimum jednom godišnje;
- u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, ciljanih vrijednosti i principa, Banka osigurava prikladne alate za upravljanje rizicima;
- sektor upravljanja rizicima odgovoran je za izvještavanje, kao i usklađenost Sklonosti Banke ka preuzimanju rizika tokom procesa planiranja;
- sklonost Banke ka preuzimanju rizika se iskazuje na srednjoročnoj osnovi (2-4 godine), s tim da je obaveza Sektora upravljanja rizicima da najmanje jednom godišnje revidira indikatore;

-
- ciljane vrijednosti i limiti se prilagođavaju strateškim, regulatornim i drugim zahtjevima;
 - u slučaju značajnih promjena u ekonomskom okruženju ili poslovanju Banke koje mogu uticati na cjelokupni bankarski (finansijski) sistem, odmah se vrši revizija uspostavljenih limita;

RAS je sastavni dio Strategije upravljanja rizicima i ključna komponenta okvira upravljanja rizicima. Sklonost Banke ka preuzimanju rizika treba da pomogne u utvrđivanju, generalno, opšteg rizičnog profila banke i zasnovan je na postojećim konceptima okvira upravljanja rizicima (procjeni materijalnosti rizika, analizi koncentracije rizika i rezultata stres testova). Rezultati RAS-a pomažu razumjevanju ICAAP-a.

Kapital predstavlja osnovni instrument zaštite Banke od rizika sa kojima se susreće u poslovanju. Zbog značaja koji ima, nije važan samo za vlasnike, odnosno akcionare, već i za sve ostale zainteresovane strane (stejkholdere) kao što su: regulator, deponenti, kreditori. U procesu upravljanja kapitalom, kapital se mjeri i iskazuje u vidu regulatornog kapitala u skladu sa važećim normativnim aktima Centralne banke Crne Gore. Ciljevi koji se Strategijom upravljanja kapitalom žele postići su sljedeći:

- Usklađenost sa kapitalnim zahtjevima koje postavlja regulator;
- Održavanje baze kapitala za podršku budućem razvoju biznisa;
- Ostvarivanje ciljeva koji su definisani poslovnom strategijom Banke, na bazi kojih se razvijaju osnove relevantnih poslovnih politika i politika upravljanja rizicima;
- Formiranje sigurnosne rezerve iznad propisane minimalne adekvatnosti kapitala, koja bi omogućila nesmatano funkcionisanje Banke u uslovima nastajanja nepredviđenih okolnosti ili izlaganja Banke rizicima koje je teško predvidjeti i teško kontrolisati;
- Upravljanje kapitalom na osnovu dinamičkog pristupa kojim se želi postići da se pri utvrđivanju potrebnog nivoa kapitala anticipiraju mogući događaji ili promjene koje mogu imati negativan uticaj na poslovanje Banke.

Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) baziran je na ispunjavanju zahtjeva Centralne Banke Crne Gore, navedenih u Odluci o adekvatnosti kapitala („Sl.list Crne Gore”, br. 38/11 i 55/12), kao i principa i smjernica sadržanim u Prilogu 2 i Prilogu 3 ove Odluke kao i u skladu sa drugim relevantnim internim aktima Banke. Cilj postupka za procjenu adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) je jasno određivanje i održavanje nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena, odnosno održavanje kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke i strateškim planom za održavanje kapitala Banke. Postupak ICAAP-a se sprovodi godišnje.

ICAAP predstavlja proces kojim se obezbjeđuje da Banka: 1) adekvatno identifikuje, mjeri, agregira, prati i kontroliše rizike kojima je Banka izložena; 2) održava adekvatan iznos kapitala u odnosu na rizični profil Banke; 3) uspostavlja stabilne sisteme za upravljanje rizikom i dalje ih razvija. Sve rizike koje preuzima u poslovanju, Banka dijeli na:

- Rizike koji su materijalno značajni, za koje je potrebno imati kapitalno pokriće;
- Rizike koji su materijalno značajni, za koje nije potrebno imati kapitalno pokriće;
- Rizike koji nijesu materijalno značajni.

Procjena materijalnosti rizika zasniva se na sledećim fazama:

- Identifikaciji rizika;
- Metodama mjerenja rizika;
- Upravljanje i kontrola rizika;
- Trenutni i budući indikatori materijalnosti rizika, kao i ukupna procjena materijalnosti rizika;
- Obuhvat rizika unutra ICAAP-a.

Metodologija koju Banka koristi za procjenu materijalnosti rizika definisana je Katalogom materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena u poslovanju. Sektor upravljanja rizicima je odgovoran za procjenu materijalnosti rizika.

U skladu sa dobrom praksom, kako bi mogla uporediti ukupni ekonomski kapital sa kapacitetom (preuzimanja) rizika, Banka kapacitet rizika kao i interni kapital određuje samo u odnosu na one rizike koji su istovremeno procijenjeni kao materijalno značajni i kapitalno osjetljivi. Za rizike koji su u postupku ICAAP-a ocijenjeni kao materijalno značajni Banka je uspostavila metodologiju za obračun potrebnog internog kapitala za te rizike:

- 1) Potreban kapital za kreditni rizik predstavlja rezultat koji se dobija dijeljenjem ukupne rizikom ponderisane aktive banke sa 10. Izračunavanje rizikom ponderisane aktive Banka vrši u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala. Paralelno sa ovim pristupom, u cilju procjene dodatnog kapitala za pokriće ukupnog kreditnog rizika, Banka vrši stresno testiranje kreditnog rizika i izdvaja interni kapital u skladu sa rezultatima stresnog testiranja.
- 2) U skladu sa ICAAP-om, kao dio kreditnog rizika Banka vrši procjenu i mjerenje rezidualnog rizika – koji predstavlja rizik da primjenjene tehnike ublažavanja kreditnog rizika budu manje efikasne nego što se očekuje, odnosno da njihova primjena nedovoljno utiče na umanjenje rizika.
- 3) Banka u skladu sa ICAAP-om, vrši procjenu i mjerenje rizika koncentracije. Banka sagledava, procjenjuje i mjeri potreban kapital za rizik koncentracije na strani kredita i rizik koncentracije na strani depozita.

-
- 4) Banka u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala izračunava potrebni kapital za tržišne rizike. Tržišni rizik kojem je Banka izložena u poslovanju jeste devizni rizik. Banka na kvartalnom nivou vrši stresno testiranje za devizni rizik. Rezultati stres scenarija predstavljaju osnov za obračun potrebnog internog kapitala
 - 5) Ukoliko Banka ocijeni rizik kamatne stope kao materijalno značajan, prilikom obračuna internog kapitala u procesu ICAAP-a Banka koristi rezultate stres testiranja kao osnov za obračun potrebnog internog kapitala.
 - 6) Iako se rizik likvidnosti ocjenjuje kao materijalno značajan, imajuću u vidu specifičnu prirodu rizika likvidnosti kao i snažan tj efikasan i efektivan sistem internih kontrola koji je dizajniran i implementiran u Banci za upravljanje rizikom likvidnosti, procjena je da nije potrebno izdavanje kapitala po osnovu izloženosti riziku likvidnosti,
 - 7) Potrebni kapital za rizik zemlje utvrđuje se na način da se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz zemalja klasifikovanih u određene rizične kategorije ponderiše odgovarajućim ponderima rizika, tako što se za nerizične zemlje koristi ponder 0%, zemlje niskog rizika 50%-100%, zemlje srednjeg rizika 150%-250%, zemlje visokog rizika - minimalno 300%. Ukupan zbir ponderisanih neto izloženosti za sve zemlje dužnika, podijeljen sa 10, predstavlja potreban kapital Banke za rizik zemlje. Banka kvartalno vrši stres testiranje rizika zemlje. Rezultati stres scenarija predstavljaju osnov za obračun potrebnog internog kapitala.
 - 8) Za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod. Budući da je jednostavni metod ujedno i najkonzervativniji dodatno izdavanje kapitala po osnovu operativnog rizika nije potrebno.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u poslovanju jesu: kreditni rizik, rizik zemlje, devizni rizik, rizik koncentracije, rezidualni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.

Kreditnim rizikom se upravlja, kako na nivou pojedinog kreditnog plasmana, tako i na nivou cjelokupnog portfolija. U cilju obezbjeđivanja neophodnih pretpostavki za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom analiza izloženosti vrši se po dva osnova – na nivou pojedinačnog plasmana kada se utvrđuje bonitet i gornja granica zaduženja klijenta ili grupe povezanih klijenata i na nivou cjelokupnog portfolija po sljedećim osnovama:

- struktura portfolija po pojedinim kategorijama (kreditni privredi, državi, stanovništvu, vanbilansne izloženosti);

- struktura portfolija po bonitetnim grupama (kretanja između pojedinih bonitetnih kategorija, prelazne matrice, procenat pokriva rezervama, i dr.);
- struktura portfolija po urednosti izmirivanja obaveza;
- struktura portfolija po djelatnostima;
- koncentracija kod klijenata tzv. velikih izloženosti (klijenti ili grupe povezanih klijenata kod kojih je izloženost veća od 10% rizičnog kapitala);
- koncentracija kredita fizičkim licima po pojedinim tipovima proizvoda.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir sredstva obezbeđenja se može predstaviti na sledeći način:

(u 000 EUR)

MAKSIMALNA IZLOŽENOST KREDITNOM RIZIKU	2016	2017
Kredit i potraživanja od banaka	9.122	15.577
Kredit i potraživanja od klijenata	38.050	39.716
Kredit pravnim licima	36.540	37.758
Kredit fizičkim licima	1.413	1.783
Kredit preduzetnicima	0	54
Kamatna i druga potraživanja	97	121
Ukupno bilansne stavke	47.171	55.292
Vanbilansne stavke		
- garancije	1.598	1.267
- ostale potencijalne Obaveze	1.213	1.044
Ukupno	2.812	2.311

U skladu sa važećom regulativom Centralne banke Crne Gore Banka vrši klasifikaciju bilansne i vanbilansne aktive i obračun regulatornih rezervi na mesečnoj osnovi. Na 31.12.2017. godine ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi iznosi EUR 1.344 hilj, od čega se na bilanse stavke odnosi EUR 1.258 hilj. Učešće nekvalitetne aktive u ukupnoj aktivi na 31.12.2017. godine iznosi 3,77%.

Zaključno sa 31.12.2017. godine Banka je vršila procjenu obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke) po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku kvartalno, u skladu sa Metodologijom za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja se zasnivala na primjeni međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 39. Stupanjem na snagu novog standarda MSFI9 od 01.01.2018. godine prestaje da važi MRS 39, došlo je do izmjene regulative u dijelu procjene obezvrjeđenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjene vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke).

MSFI 9 predstavlja važan zaokret u odnosu na tradicionalno računovodstvo jer se umjesto koncepta nastalih kreditnih gubitaka uvodi koncept očekivanih kreditnih gubitaka, koji uključuje i mekroekonomske modele procjene odnosno makroekonomska scenarija. Koncept MSFI se zasniva na revidiranom sistemu klasifikacije i vrednovanja finansijske imovine kao i konceptu ispravke vrijednosti. U cilju pravovremene primjene i najbolje interpretacije standarda (korišćenje pretpostavki, makroekonomskih varijabli i sl. Banka angažovala konsultanta. Kako bi bankama bio olakšan prelazak na MSFI 9, regulator je predvidio da negativni efekat bude iskazan u knjigama banke na način da se ukupni negativni efekat odrazi na kapital u periodu od 5 godina, tj. 2018-2022 godine (5% u 2018; 15%-2019; 30%-2020; 50%-2021; 75-2022 godini. Na taj način bankama je ostavljeno dovoljno vremena da se izvrše neophodne dokapitalizacije, ukoliko je to potrebno. Efekat primjene novog standarda utvrđen je u iznosu od EUR 171 hilj i iskazan u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Ispravke vrijednosti za kreditne gubitke na 31.12.2017. godine obračunate su u iznosu od EUR 209 hilj. Na glavnici kredita odnosi se EUR 203 hilj.

(u 000 EUR)

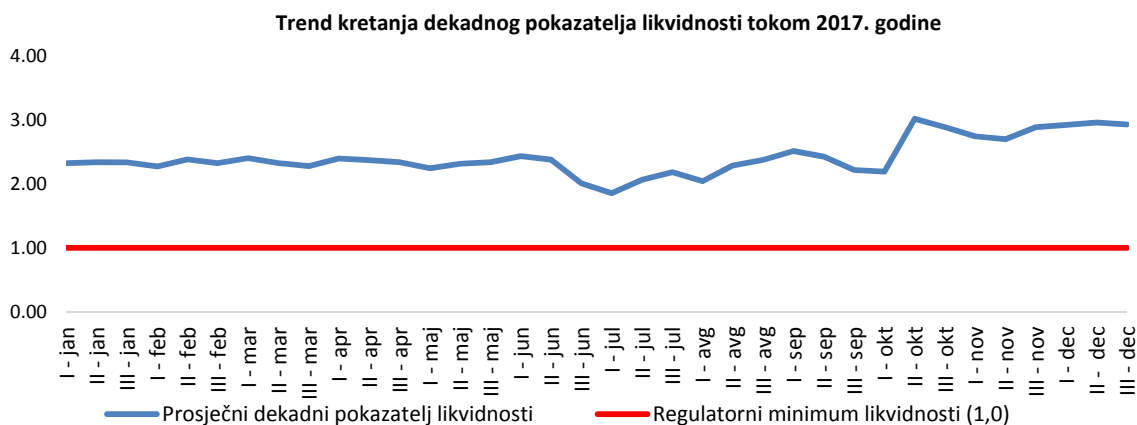
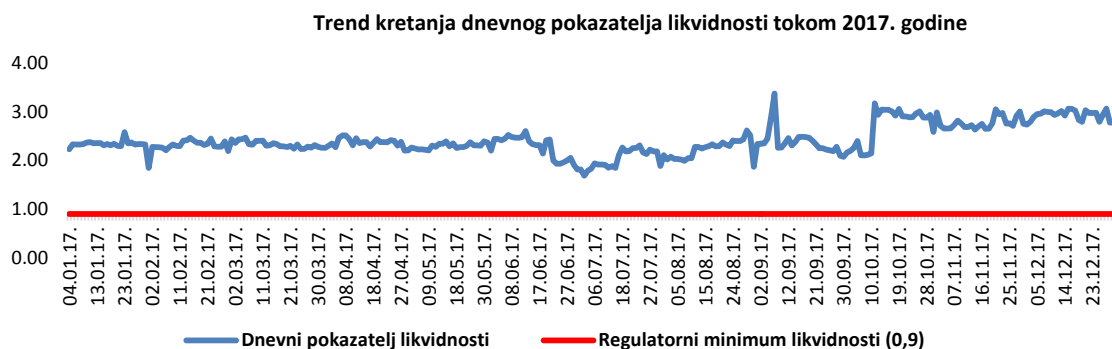
KREDITI	2016	2017
Kreditni koji nisu u kašnjenju i na koje nisu izdvojene ispravke	10.167	12.790
Kreditni koji su u kašnjenju i na koje nisu izdvojene ispravke	-	-
Kreditni sa izdvojenim ispravkama	28.118	27.222
Bruto krediti	38.285	40.012
Manje: Ispravka vrednosti	(155)	(203)
Neto krediti	38.130	39.809

Na dan 31.12.2017. godine struktura kredita po djelatnostima:

(u 000 EUR)

STRUKTURA KREDITA PO DJELATNOSTI		31.12.2017			% učešće u ukupnom kreditnom portfoliju
		iznos	cash kolateral	neto izloženost	
I	Pravna lica - rezidenti	30.876	13.278	17.598	83%
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	320	0	320	1,5%
2	Prerađivačka industrija	1.029	300	729	3,4%
3	Snabdijevanje električnom energijom	1.700	0	1.700	8,0%
4	Građevinarstvo	13.793	5.966	7.827	36,9%
5	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	1.280	0	1.280	6,0%
6	Saobraćaj i skladištenje	9.429	6.192	3.237	15,3%
7	Usluge pružanja smještaja i ishrane	1.992	820	1.172	5,5%
8	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	364	0	364	1,7%
9	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	74	0	74	0,3%
10	Zdravstvo i socijalna zaštita	320	0	320	1,5%
11	Ostale uslužne djelatnosti	575	0	575	2,7%
II	Fizička lica - rezidenti	1.810	30	1.780	8%
III	Nerezidenti	7.326	5.509	1.817	9%
IV	Ukupno	40.012	18.817	21.195	100%

Na osnovu praćenja i mjerenja osnovnih indikatora likvidnosti, dnevni koeficijent likvidnosti, koji se računa po metodologiji koju je propisala Centralna banka Crne Gore, kretao se tokom cijele 2017. godine iznad zakonski propisanog minimuma od 0,90. Takođe, dekadni koeficijent likvidnosti se kretao iznad zakonski propisanog minimuma od 1,00.

U cilju upravljanja likvidnošću na rok, Banka je redovno pratila pokazatelje strukturne likvidnosti kroz ročnu usklađenost finansijske aktive i pasive.

Banka prati ročnu struktru sredstava i obaveza prema ugovorenom i očekivanom dospjeću. Tabela u nastavku predstavlja analizu rokova dospjeća sredstava i obaveza Banke na osnovu očekivanog dospjeća.

ROČNA USKLAĐENOST AKTIVE I PASIVE (prema očekivanom dospijeću) - 31.12.2017

(u 000 EUR)

I	Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	19.734	896	4.500	0	0	0	2.141	5	27.277
1.a	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	7.535	0	0	0	0	0	0	0	7.535
1.b	Sredstva kod banaka	10.092	896	4.500	0	0	0	33	5	15.527
1.c	Sredstva izdvojene obavezne rezerve	2.108	0	0	0	0	0	2.108	0	4.215
2.	Kredit	168	118	426	3.047	1.948	7.489	21.225	5.592	40.012
3.	Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	HoV raspoložive za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	HoV koje se drže do dospijeća	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Derivatna finansijska sredstva kao instrument zaštite	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Ostala sredstva koja se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.	Ostala potraživanja	230	0	48	-25	-12	-32	-100	-45	64
	Ukupno:	20.133	1.014	4.974	3.022	1.935	7.457	23.266	5.552	67.353
II	Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	UKUPNO
1.	Ukupni depoziti, sredstva na esc.računu i obaveze za kamate i vrem.razgraničenja	14.491	0	2	4.800	8.742	7.496	12.227	6.785	54.543
1.a	Depoziti po viđenju	14.471	0	0	0	8.685				23.156
1.b	Oročeni depoziti	0	0	2	4.800	57	7.496	12.227	6.785	31.367
1.c	Sredstva na escrow računu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.d	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	20	0	0	0	0	0	0	0	20
2.	Ukupne pozajmice	44	0	0	122	83	301	1.936	1.253	3.739

2.a	Pozajmice od Vlade	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.b	Pozajmice od matične banke	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.c	Pozajmice od investiciono-razvojnog fonda	40	0	0	122	83	301	1.936	1.253	3.735
2.d	Pozajmice od ostalih kreditnih i finansijskih institucija	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.e	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	4	0	0	0	0	0	0	0	4
3.	Izdane dužničke HOV	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.a	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Finansijske obaveze koje se drže za trgovanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.a	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Finansijske obaveze koje se vode po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.a	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Derivatne finansijske obaveze kao instrument zaštite	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.a	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Ostale dospjele obaveze	142	140	42	10			20		354
8.	Subordinisani dugovi	7	0	0	0	0	0	0	2.000	2.007
	Ukupno:	14.684	140	44	4.932	8.825	7.797	14.183	10.038	60.643
III	RAZLIKA:	1 - 7	8 - 15	16 - 30	31 - 90	91 -	181 -	1 - 5	Preko 5	UKUPNO
		dana	dana	dana	dana	dana	dana	godina	godina	
1.	Gap dospjeća I-II	5.449	874	4.931	-1.910	-6.890	-340	9.083	-4.486	6.710
2.	Kumulativni Gap	5.449	6.323	11.254	9.344	2.454	2.114	11.196	6.710	54.844
	% od ukupnog izvora sredstava	8,99%	10,43%	18,56%	15,41%	4,05%	3,49%	18,46%	11,07%	

Analizom ročne usklađenosti sredstava i izvora prema očekivanom dospelju, kumulativni GAP je pozitivan i iznosi EUR 54.844 hilj, odnosno čini 90,44% ukupnih izvora sredstava. Kumulativni GAP je pozitivan u svim posmatranim periodima.

Posmatrano na 31.12.2017. godine 23,21% izloženosti Banke prema nerezidentima odnosi se na izloženost prema zemljama koje su klasifikovane kao nerizične, 2,21 % na zemlje niskog rizika, 45,48% na zemlje srednjeg rizika i 29,1% % na zemlje visokog rizika.

Osjetljivost aktive, pasive i vanbilansnih pozicija na promjenu kamatne stope utiče na dvije kategorije visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata (kamatno osjetljivih izvora i plasmana), što posljedično utiče na tržišnu vrijednost kapitala banke.

Izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31.12.2017. godine prikazana je u sljedećoj tabeli. Kako Banka u toku 2017. nije odobravalala kredite sa varijabilnom kamatnom stopom, tabela sadrži sredstva i obaveze prikazane po datumu dospjeća.

(u 000 EUR)

		1-30	31-90	91-180	181-365	preko 1	
I	OSJETLJIVA AKTIVA	dana	dana	dana	dana	god	Ukupno
1.	Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	7.361				1.054	8.415
2.	Kamatonosne hartije od vrijednosti						0
3.	Kredit i ostala potraživanja	712	5.547	1.948	7.753	24.053	40.013
4.	Ostala osjetljiva aktiva	173					173
	Ukupno	8.246	5.547	1.948	7.753	25.107	48.600
	% od ukupne kamatonosne aktive	17%	11%	4%	16%	52%	
II	OSJETLJIVA PASIVA	1-30	31-90	91-180	181-365	preko 1	Ukupno
1.	Kamatonosni depoziti	8.358	4.800	55	7.091	18.869	39.174
2.	Kamatonosne pozajmice	40	122	83	301	3.189	3.735
3.	Subordinisani dug i obveznice					2.000	2.000
4.	Ostale osjetljive obaveze	30					30
	Ukupno	8.428	4.922	138	7.392	24.058	44.939
	% od ukupnih kamatonosnih obaveza	19%	11%	0%	16%	54%	
III	RAZLIKA (GAP)	1-30	31-90	91-180	181-365	preko 1	Ukupno
1.	IZNOS GAP - a - (I) minus (II) - Pozitivan/Negativan	-183	625	1.809	362	1.049	3.662
2.	Kumulacioni Gap - Pozitivan/Negativan	-183	442	2.251	2.613	3.662	
	Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	-0,27%	0,65%	3,30%	3,83%	5,36%	

Na dan 31.12.2017. godine Banka nema trgovačku knjigu i devizni rizik je prepoznat kao osnovni oblik tržišnih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Tokom 2017. godine devizni rizik se kretao u granicama zakonskih i interno definisanih limita.

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Osnovni cilj poslovanja Banke je postizanje profitabilnosti, pri čemu je cilj u strogoj korelaciji sa preuzimanjem prihvatljivog nivoa raznih rizika i troškova u vezi sa operativnim, finansijskim i investicionim aktivnostima, a u skladu sa nametnutim zakonskim kriterijumima da prepoznati materijalni interesi akcionara, zaposlenih i klijenata moraju biti zaštićeni u svakom trenutku.

Politikama upravljanja pojedinačnim rizicima definisani su minimalni standardi upravljanja rizicima odnosno uspostavljanje efikasnog i efektivnog sistema upravljanja rizicima koji podrazumijeva identifikaciju i mjerenje rizika, uspostavljanje limita izloženosti Banke rizicima, stresno testiranje, kao i način i dinamika izvještavanja i informisanja Odbora direktora i menadžmenta Banke o upravljanju rizicima.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u poslovanju jesu: kreditni rizik, rizik zemlje, devizni rizik, rizik koncentracije, rezidualni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.

Kreditni rizik je neodvojiv od poslovanja Banke i predstavlja neizbježan faktor koji utiče na njene ukupne poslovne performanse. Edukacijom zaposlenih u Banci, pažljivim utvrđivanjem boniteta klijenata i njihove kreditne sposobnosti, adekvatnom optimizacijom proizvoda, uspostavljanjem preciznih limita i postupaka za odobrenje plasmana i vrijednovanje kolaterala, adekvatnim monitoringom odobrenih plasmana i drugim poslovima koji proističu iz činjenice odobrenja plasmana moguće je uticati na ukupne negativne efekte kreditnog rizika i iste svesti na nivo koji garantuje optimalnu stopu povrata na uloženu akcionarsku glavnica, uz poštovanje svih propisanih parametara, posebno onih koji se tiču adekvatnosti kapitala i upravljanja drugim rizicima u bankarskom poslovanju.

Banka u poslovanju primjenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika, koje obuhvataju instrumente materijalne i nematerijalne kreditne zaštite. U cilju smanjenja kreditnog rizika identifikovanog prilikom odobravanja plasmana ili rizika koji može nastupiti u toku otplate kredita, Banka je svojim unutrašnjim aktima, Strategijom upravljanja rizicima, Kreditnom politikom, Politikom i Procedurom upravljanja kreditnim rizikom, Katalogom kolaterala Banke, definisala vrste instrumenata obezbjeđenja koje Banka primjenjuje kao tehniku ublažavanja kreditnog rizika. Instrumenti materijalne kreditne zaštite koje Banka primjenjuje su sredstva obezbjeđenja u obliku finansijske imovine, koja je dovoljno likvidna a vrijednost imovine je stabilna tokom vremena i pruža dovoljnu sigurnost tokom vremena po pitanju postignutog nivoa kreditne zaštite.

Odnose se prvenstveno na deponovanu gotovinu primljenu od pravnih i fizičkih lica i ostale instrumente materijalne kreditne zaštite, polise životnog osiguranja i dr. Instrumenti nematerijalne kreditne zaštite koji Banka primjenjuje za ublažavanje kreditnog rizika jesu garancije i kontragarancije. Banka priznaje garancije kao instrument nematerijalne kreditne zaštite samo ukoliko je strana koja pruža zaštitu dovoljno pouzdana, pod uslovom da je ugovor o zaštiti sprovediv u svim pravnim sistemima u kojima Banka posluje i pruža odgovarajuću sigurnost po pitanju nivoa postignute kreditne zaštite.

Rizik zemlje je poseban oblik rizika druge ugovorne strane i nastaje u vidu transfera rizika (nespremnost ili nesposobnost zemlje da prenese novac), kao i političke i ekonomske rizike (štetne efekte političke i ekonomske situacije na kreditnu sposobnost klijenta). Banka smatra da je ovaj rizik još jedan podtip kreditnog rizika, ali dokumentuje ga i prati odvojeno.

Banka nema trgovačku knjigu i devizni rizik je prepoznat kao osnovni oblik tržišnih rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Tržišni rizik koji je proizašao iz kreditnih aktivnosti, sastavni je dio analize kreditnog rizika, pa se njim upravlja u okviru kreditnog rizika.

Sve aktivnosti Banke su izložene operativnom riziku. Upravljanje operativnim rizikom podrazumijeva proces koji se sprovodi u okviru svih organizacionih nivoa Banke, od Odbora direktora Banke, menadžmenta Banke, organizacionih jedinica pa sve do nivoa osnovnog poslovnog procesa. Krajnji cilj procesa upravljanja je ograničenje gubitaka po osnovu operativnog rizika na nivo, koji je za Banku prihvatljiv sa aspekta finansijskog efekta na rezultat i kapital Banke, a posredno i sa aspekta očuvanja ugleda Banke. Zbog svoje specifične prirode, a s obzirom na veliki uticaj Banka je razvila i usvojila Strategiju upravljanja operativnim rizikom.

Strateško opredjeljenje Banke za izloženost prema ostalim rizicima jeste njihovo održavanje na niskom nivou.

B a n k a,

Mladen Rabrenović
glavni izvršni direktor

Aleksandr Kuperman,
izvršni direktor za
poslove prodaje

Dmytro Likhota,
izvršni direktor za
poslove podrške poslovanju

PRILOG 1. - IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

a) U skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list CG" br. 17/2007, 80/2008, 36/2011), Zapad banka AD Podgorica Podgorica, poslovna banka sa sjedištem u Podgorici, ulica Moskovska broj 2b/VII sprat, matični broj/PIB: 03032531, registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata Poreske uprave pod brojem 4-0009448 (u daljem tekstu: „Banka“). Banka je danom registracije kao akcionarsko društvo stekla svojstvo pravnog lica. Banka kao akcionarsko društvo reguliše međusobne odnose svih zainteresovanih subjekata u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i Statutom. Korporativno upravljanje u Banci je uspostavljeno na način:

- da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja;
- da se u tom okviru postavljaju principi koji su fleksibilni i daju prostor Odboru direktora Banke da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve;
- da su svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke jasno diferencirani, da nema preklapanja, niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana postoji uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- da su odnosi među svim zainteresovanim stranama postavljeni tako da kod svih preovlađuje zajednički interes, odnosno interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno da se Bankom upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementiranu su ustanovljene prakse korporativnog upravljanja, navedeni akt Banke i druga interna akta Banke, te u primjeni istih ne postoje odstupanja.

b) Obzirom da Banka nije članica Montenegroberze akcionarskog društva – Podgorica (u daljem tekstu: „Montenegroberza“), a čiji je Kodeks korporativnog upravljanja (u daljem tekstu: „Kodeks“), namijenjen akcionarskim društvima čije su akcije uključene na berzansku kotaciju i sa svrhom da detaljnije definiše principe menadžmenta i upravljanja akcionarskih društava, Banka preporučenu praksu datu u Kodeksu Montenegroberze primjenjuje, prihvatajući transparentan i jasan sistem upravljanja, jer navedeni Kodeks uključuje crnogorsko zakonodavstvo, principe poslovne etike i međunarodno preporučenu najbolju praksu odgovornog i dobrog korporativnog upravljanja.

c) Sistem interne kontrole u Banci uspostavljen je na način da su internom organizacijom i procedurama definisane kontrolne tačke pa se osigurava kontrola tačnosti i potpunosti konkretnih podataka koji se odnose na finansijske i poslovne obaveze koje mogu predstavljati značajne rizike za Banku. U Banci su uspostavljeni kontrolni postupci i aktivnosti koji se odnose na područje izvještavanja, obrade podataka, podjelu dužnosti, fizičku kontrolu, sistem odobrenja i ovlaštenja, verifikacije i usklađivanja. Procjena rizika finansijskog izvještavanja obavlja se putem analiza i upravljanja internim i eksternim rizicima kod pripreme realnih i objektivnih finansijskih izvještaja u skladu sa usvojenim računovodstvenim politikama i procedurama Banke. Postojećim sistemom interne kontrole Banka nastoji smanjiti mogućnost grešaka i prevara u poslovanju.

d) Direktni vlasnici akcija Banke na dan 31.12.2017. godine su:

	Broj akcija	% učešća
Volodymyr Kostelman	50.000	58,82%
Liya Morokhovska	29.500	34,71%
Vadym Morokhovskyy	5.500	6,47%
Ukupno	85.000	100%

Akcijski kapital Banke iznosi 8.500.000 EUR, a čini ga 85.000 komada običnih akcija koje glase na ime. Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 100,00. Akcije su dematerijalizovane, neograničeno prenosive i glase na ime. Izvod iz registra kod Centralne Depozitarne Agencije AD Podgorica je jedini dokaz o vlasništvu nad akcijama.

Akcionar Banke, koji je vlasnik običnih akcija, ima slijedeća prava:

- pravo da prisustvuje sjedici skupštine akcionara,
- pravo upravljanja srazmjerno učešću u kapitalu ove klase akcija,
- pravo raspolaganja akcijama, saglasno pozitivnim propisima,
- pravo preče kupovine akcija novih emisija,
- pravo na besplatne akcije u slučaju povećanja akcijskog kapitala iz sredstava Banke, srazmjerno svom ulogu,
- pravo na dividendu, nakon raspodjele vlasnicima povlašćenih akcija, kada Skupština Banke odluči da se dividenda isplaćuje,
- pravo dostave, na lični zahtjev, kopije bilansa stanja i bilansa uspijeha, kao i izvještaja spoljnog revizora,
- pravo uvida, trideset dana prije održavanja Skupštine akcionara, kao i na samoj Skupštini, u finansijske izvještaje uključujući i izvještaje spoljnog revizora,
- pravo na srazmjeran dio imovine u slučaju likvidacije Banke i druga prava, saglasno pozitivnim propisima.

Ne postoje ograničenja prenosa akcija odnosno hartija od vrijednosti, kao ni hartije od vrijednosti koje daju posebna kontrolna prava. Na sticanje akcija od strane zaposlenih, primjenjuju se pozitivni zakonski i drugi propisi. Ne postoje ograničenja prava glasa, kao što su, ograničenja prava glasa vlasnika određenog procenta hartija od vrijednosti ili određenog broja akcija, rokovima za ostvarivanje prava glasa i slično. Ne postoji sporazum između akcionara sa kojima je emitent upoznat i koja mogu imati za posljedicu ograničenja prenosa hartije od vrijednosti i/ili glasačkih prava. Ne postoje značajni sporazumi u kojima je emitent ugovorna strana i koji proizvode pravno dejstvo, mijenjaju se ili okončavaju nakon preuzimanja emitenta po sprovođenju javne ponude za preuzimanje i njihovim pravnim dejstvima, osim ako su sporazumi po svojoj prirodi takvi da bi njihovo objavljivanje imalo značajne štetne posljedice po emitenta, pod uslovom da emitent nije izričito obavezan da objavi te podatke u skladu sa zakonom.

Način izbora i imenovanja, te razrješenja članova Odbora direktora Banke, kao i njihova ovlašćenja definisana su pozitivnim zakonskim propisima i Statutom Banke.

e) Struktura Odbora direktora i njegovih tijela:

Odbora direktora na dan 31.12.2017. godine:

Vadym Morokhovskyy, predsjednik

Volodymyr Kostelman, zamjenik predsjednika

Oleksandr Kuperman, član

Dejan Marinović, član

Valentyna Grechko, član

Odbora za reviziju na dan 31.12.2017. godine:

Vadym Rodomanov, predsjednik

Olha Kameneva, član

Boban Ličina, član

Odbora za upravljanje kreditnim rizikom (Kreditni odbor) na dan 31.12.2017. godine:

Mladen Rabrenović, predsjednik

Liya Morokhovska, član

Anna Svoboda, član

Oleksandr Kuperman, član

Žarko Lazović, član

Odbora za upravljanje aktivom i pasivom na dan 31.12.2017. godine:

Mladen Rabrenović, predsjednik

Dmytro Likhota, član

Marko Đurišić, član

Odbora za informacijski sistem na dan 31.12.2017. godine:

Dmytro Likhota, predsjednik

Vladimir Komnenić, član

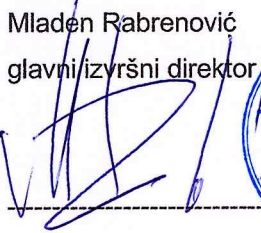
Veselin Vujošević, član

Jovo Mostić, član

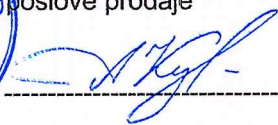
Ivan Savioglo, član

B a n k a,

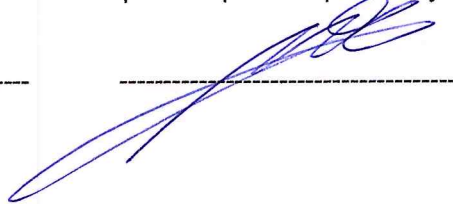
Mladen Rabrenović
glavni izvršni direktor

Oleksandr Kuperman,
izvršni direktor za
poslove prodaje

Dmytro Likhota,
izvršni direktor za
poslove podrške poslovanju

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120

81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.